THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAR 11 1946
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

LX METAI 10 N — PENKTADIENIS 1946 M. KOVO (MARCH) 8 D. — 5 CENTAI

Vienybės 60 metų jubiliejaus proga, skaitytojai prašomi gauti po vieną naują skaitytoją savo laikraščiui. Tai bus ne tik graži dovana, bet ir reali parama seniausiam lietuvių laikraščiui pasaulyje.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

DABAR

Jaltos sutartys
Apie Elmer Davis
Talkininkavo...
Neapeina ir t. t.

JUOZAS TYSLIAVA

Melavo visi tie, kurie tvirtino, kad Jaltoje nebuvę pasirašyta slaptų sutarčių su rusais.

Dabar jau aišku, kad Rooseveltas su Churchillu Jaltoje buvo padarę nedovanotinų nusileidimų Stalinui.

Juk, be Kurilų salų atidavimo, Rooseveltas su Churchillu dar buvo slaptai pasižadėję rusams grąžinti "tuos sovietų piliečius, kurie kariavo vokiečių armijoje."

Bet ar visi tie "piliečiai" yra rusai?

Kiekvieno rusų okupuoto krašto žmogų Stalinas laiko "Sovietų Sąjungos piliečiu."

***

Elmer Davis, netekęs OWI "džiabo," jau pradeda įžiūrėti bolševizmo pavojų Amerikai.

Tai tas pats Davis, kuris karo metu šio laikraščio redaktoriui "patarė" nerašyti prieš "mūsų" sąjungininkę Rusiją...

Bet kaip tada, taip ir dabar, Sovietų Rusijos garbinimo tvaikui išaravus, sąžiningas laikraščio redaktorius nereikalingas Washingtono biurokratų patarimo.

Mes sakėme ir sakysime: bolševizmas yra rusiškas fašizmas.

***

Mūsų bolševikai visą karo laiką tvirtino, kad Lietuvos pogrindžio spauda talkininkavo... naciams.

Tuo tarpu, štai, Nepriklausoma Lietuva 1944 m. sausio 30 d. taip rašo:

"Bolševikai ir vokiečiai turi tuos pačius tikslus Lietuvos atžvilgiu. Ir pirmi ir antri siekia Lietuvą, kaip valstybę, išbraukti iš Europos valstybių skaičiaus ir mūsų kraštas ir tautą paglemžti savo interesų sričiai."

***

Štai kaip bolševikai išlaisvino Lietuvą iš... lietuvių.

Tai tik keleto Lietuvos apskričių "politurkų" vardai:

Alytaus — Kuzmin, Marijampolės — Rybakov, Vilkaviškio — Tiulenev, Panevežio — Katajev, Šiaulių — Tkačiov, Rokiškio — Proskurov, Kėdainių — Tamarov, Ukmergės — Siebrin, Utenos — Gladyšev, Trakų — Proletarski, Kaišedorio — Bogačonov, Švenčionių — Vikentjev.

Tokiais "politrukais" arba politiniais banditais Maskva yra nusėjusi visą Lietuvą.

***

Adv. F. J. Bagočius parašė, kad jam "neapeina, ką vienas kalbos aiškintojas mano apie kitą."

Prie žodžio "neapeina" tuojau prikibo M. Gudelis.

Bet kadangi ir pačiam Naujienų "kalbos aiškintojui" nebuvo aišku, tai jis kreipėsi į p. Zymontą, kuris jam paaiškino:

"Mnie to nieobchodzi, proszę pana..."

Bet ar Bagočiaus kritikas visus žodžius padeda ten, kur jie priklauso?

***

Mesk akmenį, jeigu pats esi be nuodėmės.

Pavydžiui, M. Gudelis rašo:

"Bagočius skaitomas vienu apsukriausių advokatų."

Skaitomas... Tarytum Bagočius būtų laikraštis...

Tiesa, mūsų kalbelėje daug "nevartotinų" žodžių. Pavyzdžiui, galva, pečius, boba... Na, bet bandykite juos išmesti. Kuo pakeisite... bobą?

LIETUVA PARTIZANŲ ŽENKLE

(Mūsų specialaus korespondento Europoje)

IR RAUDONARMIEČIAI PRADEDA PARTIZANAUTI

Partizanų skaičius Lietuvoje ne mažėja, bet vis didėja.

Keista, bet tai yra faktas, kad pastaruoju metu prie partizanų vis daugiau prisideda ne tik įvairių tautybių iš kariuomenės paleistieji nariai, bet ir rusai raudonarmiečiai.

Neveltui vadinamasis Rusijos prezidentas Kalininas pernai skundėsi, jog daugelis raudonarmiečių per karą pagadino savo "proletarinę sąmonę." Mat, jie Vakarų Europoje pamatę naujus kraštus, ir įsitikino, kad "buržuazinė santvarka" visur yra daug aukštesnė ir geresnė už jų rusiškąją socĮai dizertyruoja ir dedasi prie dabar kai kurie raudonarmiečiai dizertyruoja ir dedasi prie lietuvių partizanų. Tai įdomu ir gal gerai, bet lietuviai partizanai jų tarpe turėtų saugotis šnipų. Nes retas kuris jaunas rusiškas žmogus šiandien tėra likęs morališkai nesugadintas.

KIEK ŽUVO PARTIZANŲ?

Lietuvos partizanai vis dar gerai apsiginklavę, vietomis net moderniškiausiais mažaisiais ginklais. Ginklų pritrūkus jie užpuola sovietų karo sandėlius ir vėl tinkamai apsiginkluoja.

Ligi šiol žuvusių Lietuvos partizanų priskaitoma ligi 3,-000. Bet tai tik spėjamas skaičius. Dalis partizanų, kurie žūva pavieniui ar atskirai suimami ir okupantų sušaudomi, negali būti įtraukiami į jokias "statistikas."

OKUPANTŲ PASTANGOS SUNAIKINTI PARTIZANUS

Matydami, kad jokiomis priemonėmis nebegali išnaikinti lietuvių partizanų, Lietuvos okupantai pačiu pastaruoju laiku sugalvojo, kad tas darbas galėtų būti sėkmingesnis tik tada, jei patys vietos gyventojai daugiau prisidėtų.

Tam tikslui įsakyta kiekviename valsčiuje suorganizuoti specialius vietos milicijos būrius, maždaug po 100 asmenų, kurių uždavinys turėtų būti vietoje kovoti su partizanais.

Ši priemonė, be abejonės, labai paaštrins padėtį. Vietiniai gyventojai bus verčiami stoti į tuos specialiuosius būrius, šnipinėti, ir iš jų bus reikalaujama, kad kiekvienas pristatytų bent po vieną lietuvio partizano galvą. Partizanai gi, žinoma, atitinkamai priešinsis.

Reikia tik įsivaizduoti, kokių naujų kančių ir tarpusavio žudynių sugalvoja Lietuvos žemės okupantai! . . .

KOVA SU RAUDONŲJŲ BENDRADARBIAUTOJAIS

Lietuvos visuomenėje nuolat teberodomas didžiausias pasipiktinimas ir pasibaisėjimas tais asmenimis, kurie sutinka bendradarbiauti su okupantais, o ypač tiems, kurie dabartinių aplinkybių dėka mėgina "prasimušti," pasipelnyti ar padaryti karjerą.

Didžiuosius bendardarbiautojus su okupantais taip pat ypač smarkiai baudžia lietuviai partizanai.

Pranešamas faktas, jog vieną dieną esąs prie Nemuno Veliuonos miestelis (P. Cvirkos tėviškė! . . .) partizanų buvo paimtas į savo valdžią. Čia buvo tuoj suimti ir pakarti 20 milicininkų, okupantų ir enkavedistų tarnų — šunų.

Įvykdę šią bausmę išgamoms, partizanai vėl pasitraukė į miškus.

Tokie nors žiaurūs, bet įtikinantieji pavyzdžiai daugeliui silpnadūšių atima norą bendradarbiauti su okupantu. Todėl visur jaučiama aštri "kadrų stoka," — trūksta žmonių socializmui statyti.

VĖL IŠDEPORTAVO APIE 60,000 ŽMONIŲ!

Visi Lietuvos kalėjimai nuolat prikimšti naujų aukų.

Taip okupantai gaudo "liaudies priešus" ir renka naujus vergus Sibiro pramonei.

Suimtųjų kalėjimuose nelaiko ir vis grupėmis išgabena į Rytus.

Ligi šiol buvo sunku apskaičiuoti, kiek tokiu būdu Lietuvos žmonių jie išgabeno į vergiją.

Bet paskutinėmis vėliausiomis žiniomis toks apskaičiavimas padarytas. Okupantai iš Lietuvos per antrąją okupaciją jau išgabeno iš kalėjimų Sibiran apie 60,000 lietuvių!

Pusė jų mišrių profesijų ir amatininkai. Kita pusė — valstiečiai, ūkininkai . . .

Ūkininkų skaičius toks didelis dėl to, kad būtų vietos burliokų kolonizacijai. O kaltinami ūkininkai daugiausia dėl to, kam palaiko partizanams ar neša jiems prieglaudą.

NAUJAS "LIETUVIŠKOS KARIUOMENĖS" DALINYS

Pastaruoju metu Lietuvoje suorganizuotas naujas "lietuviškos kariuomenės" dalinys. Žinoma, raudonosios armijos rėmuose.

Jo vadu paskirtas buvęs Lietuvos kariuomenės gen. štabo pulkininkas Adolfas Urbšas, nepriklausomybės metu buvęs Šiaulių karo apygardos štabo viršininku. Urbšas Lietuvos kariuomenėje buvo žinomas, kaip didelis karjeristas ir mergišius.

MOBILIZACIJA SUSTABDYTA

Okupantai Lietuvos jaunimo (kiek jo dar liko) daugiau nebeima į raudonąją armiją. Mat, pasirodė, kad su kiekviena nauja mobilizacija vis padidinamos partizanų eilės.

Jaunimas dabar daugiau spiečiasi į visokias mokyklas. Daugiausia kandidatų yra į kunigų seminarijas, nes klierikai tuo tarpu visiškai atleidžiami nuo karinės prievolės. Be to, kunigų seminarijose jaunuoliai tikisi išvengti to dvasinio teroro, kuris viešpatauja kitose mokyklose.

50,000 ENKAVEDISTŲ LIETUVOJE

Bolševikai Lietuvos krašto viduje savo raudonosios kariuomenės laiko, palyginti, labai nedaug. Tai dėl neramumų ir siaučiančių partizanų.

Visa tvarka Lietuvoje palaikyti pavesta NKVD daliniams. Enkavesdistų Lietuvoje priskaičiuojama apie 50,000. Štai gauja Stalino banditų, kurių malonei ar nemalonei dabar pavesta lietuvių tauta! . . .

ŽIUGŽDA VEDĖ MASKOLIUKĘ

Dabartinis Lietuvos švietimo reikalų liaudies komisaras J. Žiugžda neseniai turėjo medaus mėnesį. Jis vedė naują žmoną — vieną rusaitę.

Žiugžda buvo jau seniai vedęs lietuvaitę ir augino kelių vaikų šeimą. Kas yra atsitikę su jo pirma žmona, nežinia.

Kadaise Jonas Jablonskis su Kazimieru Būga maldautė maldavo Lietuvos intelegentus nesusinti žmonių kalbos.

Deja, "inteligentai" dažnai pamiršta, kad pirmąsias lietuvių kalbos pamokas jiems yra suteikusios jų motinos...

Buvęs Anglijos premjeras W. Churchill, kuriam Miami universitetas įteikė "honorary degree", visų nustebinimui, atvyko be cigaro...

ŽINIOS IŠ VISUR

— Dabartinio premjero dr. Paasikivi naujai rezignavo Suomijos prezidentas baronas Carl Gustav Mannerheim.

— Amerika, Anglija ir Prancūzija kreipėsi į ispanų tautą, ragindama ją nusikratyti diktatorium Franco.

— Irano premjeras Ahmad Ghavam įteikė Maskvai protestą dėl rusų kariuomenės pasilikimo šiauriniame Irane.

— Vėliausiai įvykusiose riaušėse Aleksandrijoje, Egipte, žuvo 15 egiptiečių policininkų ir du britų karo policijos pareigūnai.

— JAV Atstovų Rūmuose 161 prieš 92 balsus atmestas 60 milijonų dolerių administracijos remiamas namų statybos subsidijos projektas.

— Kanados valdžia pareiškė, kad atominiai šnipai Kanadoje ir Jungtinėse Valstybėse buvo organizuojami įsakymu iš Maskvos.

— Vieno sovietų laivo kapitonas Stockholme, Švedijoje, buvo pavogęs dviratį...

— Rusų sargybinis Berlyne mirtinai nušovė Amerikos armijos leitenantą James Wilson, iš Brysan, Texas.

— Londone sulaikytas dr. Alan Nunn May, sakoma, turėjęs ryšių su atominiais šnipais Kanadoje.

— Iš Londono pranešama, kad ateinantį pirmadienį pradedami evakuoti britų ir prancūzų kariuomenės daliniai iš Sirijos ir Libano.

— Lenkijos karo teismas Katovicuose pasmerkė mirti 9 karininkus, lenkų pogrindžio organizacijos narius.

— Vienoje sulaikytas Robert H. Best, buvęs Amerikos laikraštininkas, karo metu skleidęs nacių propagandą per radiją.

— Vatikano organas Osservatore Romano, atsakydamas į Pravdos priekaištus dėl tariamų popiežiaus simpatijų naciams, rašo: "Šiandien Ribbentropas kaltinamas Nuremberge, o Molotovas spindi Maskvoje..."

— Buenos Aires sluogsniuose neabejojama, kad Argentinos prezidento rinkmus didele persvara laimės pulk. Juan D. Peron.

— Buvęs JAV ambasadorius Maskvoje Harriman pareiškė: "Nebus kito karo, jeigu mes, kaipo valstybė, būsime stiprūs...".

Rašytojas Balys Sruoga Vokietijoje

Ką tik gavome žinių, jog į Vokietiją, amerikiečių žoną, iš "tarybinės" Lietuvos buvo atvykęs žinomas Lietuvos rašytojas prof. Balys Sruoga. Tas pats, kuris iš Stuthofo stovyklos grįžo Lietuvon ir skelbė, kaip jį raudonarmiečiai "išvadavo."

Prof. Sruogos žmona ir duktė yra nuo bolševikų pabėgusios į Vakarų Vokietiją. Kalbama, kad Sruoga gavęs leidimą iš Lietuvos išvažiuoti šeimos reikalų sutvarkymo, eventualiai parsigabenimo tikslu.

Apie šį pirmą tokį ir gana įdomų atvejį vėliau tikimės gauti platesnių ir visiškai tikslių žinių.

SUŠAUDYTAS J. PIKČILINGIS KAIPO 'NACIŲ BENDRADRADBIS'

Visą laiką aštriausiai ir žiauriausiai okupantai elgiasi su tais lietuviais kuriuos apkaltina bendradarbiavus su vokiečiais 1941-44 m. laikotarpyje.

Jie nebe tremiami, bet be pasigailėjimo ir ceremonijų šaudomi vietoje.

Žinant, kokie buvo lietuvių santykiai su vokiečių okupantais, toks apkaltinimas "bendardarbiavimu" yra tik permatoma skraistė neva pasiteisinti tų žmonių atžvilgiu, kurie buvo ir liko krislas komunistų akyse ir kuriuos jie iš anksto buvo nusisatę bet kuria kaina sunaikinti.

Neseniai pagal mūsų gautas žinias buvo sušaudytas už "bendradarbiavimą su vokiečiais" J. Pikčilingis. Jis nepriklausomybės laikais buvo Kauno miesto viceburmistras, be to, Valstybės Tarybos narys. Jis buvo labai rimtas ir ramus žmogus, niekad nesikišdavo į dienos politiką, buvo labai geras teisininkas ir ypač socialinių klausimų žinovas. Daugumas lietuviškųjų įstatymų, liečiančių darbininkų reikalus ir šiaip socialinės būklės pagerinimą buvo Pikčilingio darbo vaisius arba jo redaguoti.

Socialiais klausimais jis ir spaudoje kartais parašydavo. Buvo didelis darbo žmonių draugas, užtarėjas, gilus humanistas. Bolševikai, kurie skelbiasi esą tik vieni darbo klasės gynėjai, aišku, šitokių žmonių pakęsti negali.

Jie jį apkaltino, kaip vokiečių "bendradarbį." Tuo tarpu kai Pikčilingis ne tik nedirbo su vokiečiais, bet dargi buvo geštapo areštuotas ir kaltintas! Pikčilingio biaurus nužudymas Lietuvoje sukėlęs tik didelio pasipiktinimo.

EUROPAI ATSIRŪGSTA KOMUNIZMAS

(Vienybės korespondento Paryžiuje)

Šiandien daug kas vis balsiau pradeda klausti: — kas, pagaliau, laimėjo šį karą? Tas karas buvo vedamas demokratijos vardan, kovota už žmonijos laisvę; tačiau dabar, karui pasibaigus, aktingai už tuos idealus kovojusios ir didžiuosius karo sunkumus pakėlusios tautos mato visai kitą vaizdą, o ne tą, kurį jos turėjo prieš akis aukodamos geriausių savo sūnų kraują. Visai suprantama, kad laisvę mylinčioms tautoms jau rimtai pradeda įkyrėti nuolatinės demokratijų daromos nuolaidos Sovietų Rusijai, kuri vis aiškiau eina caristinio imperializmo keliais. Sovietams jau negana Pabaltijo, Lenkijos, pusės Vokietijos, Čekoslovakijos, Bulgarijos, Rumunijos, Vengrijos, Jugoslavijos — jie dabar įžuliai tiesia rankas į Vidužemio jūrą ir Šiaurės Afriką.

Kas, iš tikrųjų, laimėjo karą? Nenorime mažinti jokios tautos nuopelnų bet turime pasakyti, kad sovietai po pirmo vokiečių smūgio buvo toli nublokšti, ir sunku pasakyti, kaip jie bebūtų atsigavę, jei ne Jungtinių Amerikos Valstybių dosniai teikiamoji pagalba. Dabar tie patys sovietai, savo diktatorių — Stalino ir Molotovo — lūpomis, viešai skelbia, kad karą laimėjo tik Raudonoji Amija, kad kitos tautos tik pasinaudojo jos laimėjimais. Užtenka pasiskaityti oficialias Stalino ir Molotovo kalbas, iš tų kalbų jie taip pat daro ir realias, labai toli einančias išvadas: jų reikalavimams tikrai nesimato galo.

NĖRA TO BLOGA...

Tokia sovietų taktika turi ir gerų pusių. Tikrai, ji atidaro akis daugeliui žmonių, kurie karo metu buvo suvedžioti gražiais Maskvos propagandos liūliavimais apie laisvę, demokratiją, pasaulinį bendradarbiavimą. Europa buvo užhipnotizuota, dabar ji pradeda atbusti. Prancūzų laikraščiai šiomis dienomis skelbia vieno anglų darbo partijos (tos partijos, kuri net priešrinkiminėje kampanijoje deklaravo savo nuoširdų norą palaikyti glaudžiausio draugiškumo ryšius su Sovietų Sąjunga) atsakingo atstovo pareiškimus, pasakiusio, kad dabartiniai Maskvos reikalavimai ir tonas labai primena 1939 metų Berlyno toną. Žinome, prie ko pasaulį privedė anie nacių Vokietijos reikalavimai.

SOVIETŲ APETITAI

Kiek verta sovietų draugystė, dabar tenka pajusti jau ne vien tik mažoms, Maskvos valdžion patekusioms, tautoms, bet ir didelėms sąjungininėms valstybėms. Dėl bandymo pasipriešinti jų tikslams Persijoje, sovietų diplomatai labai įpyko — ir pykti išliejo ant Anglijos, Jungt. Tautų Organizacijos, apkaltindami ją, kad ji slopinanti Graikijoje "demokratiškuosius elementus". Deja, taip kaltindami jie užmiršo savo pačių darbus kitose Balkanų valstybėse, užmiršo ir tai, kad Graikijoje vyks rinkimai, prižiūrint tarpalijantinei kontrolės komisijai, į kurią toji pat Maskva nesutiko įeiti. Bet po šiuo kaltinimu slepiasi dar kitas faktas: Maskva neseniai pareikalavo, kad jai būtų pavestos "globoti" graikų Dodekaneso salas ir kai kurios Šiaurinės Afrikos teritorijos. Aišku, kad sovietams būtų labai paranku ir visą Graikiją paimti savo kontrolėn: tada kelias per Balkanus į Vidužemio jūrą ir į Afriką jiems būtų visai laisvas. Svarstant sovietų skundą Saugumo Tarnyboje, Maskvai teko išgirsti daug karčios tiesos. Bevinas, visai negražindamas žodžių, pasakė, kad tikrąjį pavojų taikai sudaro ne kitas, bet tik Maskvos agresyvi politika ir jos diriguojamų komunistų partijų kitose valstybėse puldinėjimai. Sako, kad Bevinas diplomatiniuose pasikalbėjimuose iš viso linkęs kalbėti atvirai. Postdame net pats Stalinas buvęs pasipiktinęs Bevino kalbos stiliumi, ir sušukęs: — Aš nepratęs, kad su manimi būtų taip kalbama! — Į tai Bevinas atkirtęs: — Jūs matyti seniai beturėjote progos kalbėti su laisvu darbininku!

"ATIDUOK LAIKRODĮ..."

Matydamos tokius reiškinius, ima šiek tiek atsigauti ir kitos Maskvos spaudžiamos tautos, jei jos dar nėra visai sovietų užslopintos. Kiekvienu atveju, Europoje šiandien tikrai nebėra tos nuotaikos, kuri čia buvo prieš metus, kai visi dar tebetikėjo sovietų laisvės gerbimu ir komunistų partijų demokratiškumu. Tai ypač ryšku tose tautose, kurioms, alijantų spaudimo dėka, pavyko išvengti visiško patekimo sovietų valdžion. Pavyzdžiui, Austrijoje ir Vengrijoje laisvai pravesti demokratiški rinkimai davė aiškų komunistų pralaimėjimą. Vienoje, kur gyventojai anksčiau buvo labai palankiai nusiteikę rusų atžvilgiu, ir kur Raudonosios Armijos daliniai buvo sutikti su gėlėmis, užteko poros mėnesių, kad raudonarmiečiai, savo jau pernelyg laisvu elgesiu (jų ypač mėgiamas "sportas" — laikrodžių atiminėjimas), ir sovietų valdžia savo žiaurumu visai atstumtų nuo savęs draugiškuosius austrus. Vienas Paryžiaus dienraštis, vaizduodamas dabartinius austrų santykius su sovietais, pasakoja: viename Vienos kinematografe rodoma savaitės įvykių apžvalga; ekrane vienas žinomas austrų politikas artinasi prie Stalino, su juo pasisveikinti; Stalinas tiesia ranką — staiga publikoje pasigirsta balsas: — Duok laikrodį! — Visi žiūrovai labai patenkinti... Net Lenkijoje, kur sovietų valdžia neribota ir kontrolė labai griežta, dažnai po nakties miestuose ant namų sienų pasirodo sovietams taikomi užrašai: — Imkite mūsų dviračius, laikrodžius, imkite ką norite, tik eikite iš kur atėję! — Tokius ir panašius faktus vis dažniau vaizduoja Prancūzijos spauda, kur komunistų partija yra labai stipriai susiorganizavusi, ir kur prieš pusę metų kiekvienas balso pakėlimas prieš sovietus buvo neabejotinai laikomas fašizmo pasireiškimu; dabar didelis Paryžiaus savaitraštis Temps present gali dėti straipsnį, kurio antgalvėje stambiu šriftu išspausdinta: "Ne! Lenkija nėra laisva..." Deja, Pabaltijo klausimas dar vis užmirštamas.

PRANCŪZIJOJE

Pačioje Prancūzijoje antikomunistinės nuotaikos ir komunizmo baimė stipriai pasireiškė paskutiniosios vyriausybės krizės metu, gen. de Gaulle atsistatydinus. Kaip ten beaiškinti jo atsistatydinimo priežastis, faktas lieka lieka faktu, kad prie jo nuvertimo daug prisidėjo komunistų partijos priešrinkiminė taktika, pajutus buvusios vyriausybės galvos priešingą komunistams nusistaty-

Nukelta į 6 pusl.)

Amerikos Lietuvių Savaitė

Svarbios prakalbos

BOSTON, MASS. — Kovo 10 d. 2 val. p. p. Building salėje, įvyksta svarbios prakalbos Lietuvos ateities klausimais. Prakalbas rengia LVS So. Bostono skyrius. Kalbės Amerikos Lietuvių Misijos pirmininkas adv. Antanas Olis iš Chicago, Ill., Dirvos redaktorius Julius Smetona iš Cleveland, Ohio ir Lietuvos konsulas adv. Antanas O. Šalna.

Be prakalbų, programoje bus muzikos ir dainų. Dainuos žymus dainininkas Al. Vasiliauskas iš New Yorko. Jam akompanuos muzikos mokytoja Amilija Tataronytė iš Bostono.

Šiose prakalbose bus plačiai liečiami dabartiniai gyvybiniai Lietuvos reikalai. Kaip girdėti, šių metų gegužės mėnesį įvyks pasaulinė taikos konferencija, kurioje bus sprendžiamas visų tautų, įskaitant ir Lietuvą likimą.

Štai kodėl šios prakalbos yra svarbios. Štai kodėl jose būtinai reikia dalyvauti. R.

Nepriklausomybės minėjimas pavyko

WATERBURY, CONN. —Vasario 24 d. Hotel Elton, LVS 9 skyrius ir American Friends of Lithuania surengė iškilmingą pokylį Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga. Programa pradėta su Pledge of Allegiance to the Flag. Vėliau sekė radijo programa, pradėta su Amerikos himnu, kurį giedojo p-nia Raymond Snyder ir p-lė Gertrude Ulinskas, pianu skambino Thomas Moore. Toliau sekė prof. Andre Schenker radijo kalba. Prof. Schenker pilnai nušvietė Lietuvos istoriją ir smulkmeniškai įrodė, kad lietuvių tauta gyveno Baltijos kraštuose prieš 5,000 metų. Taipgi jis priminė, kad Amerikos nusistatymas, jog Lietuva ir kitos Baltijos valstybės būtų laisvos ir nepriklausomos ir kad Washingtonas šio nusistatymo nekeis. Toliau jis pritarė Willis-Kelly rezoliucijoms ir ragino visus Amerikos piliečius jas remti. Adv. Thomas Cebelis, iš New Britain, Conn. pasakė patrijotišką kalbą ir siūlė Connecticut kongresmonams senatoriams, kad jie remtų Willis-Kelly rezoliucijas. Vienbalsiai užgirta. Kiti kalbėtojai pasakė įdomias kalbas: Rev. John C. Walker, probate judge Patrick Healy, Rev. Roger B. T. Andreson, Clarence Baldwin atstovavo kongresmoną Joseph E. Talbot, Waterbury League of Woman Voters pirm. p-nia F. S. Van Valkenburg, Radijo valandos "Our Neighborhood" vedėja Fay Clark, Harry Michaels, Richard Bennson, Raymond Snyder ir buvusi League of Woman Voters pirm. p-nia Raymond Woods, p-nia Helen Snyder ir p-lė Gertrud Ulinskas padainavo kelias patriotiškas daineles, Thomas Moore, skambino pianu. Joseph Kushlis, buvęs seržantas, pasakė gražią kalbą ir papasakojo, kad jam Europoj teko sueiti daugelis lietuvių pabėgėlių ir jis nupasakojo jų neapsakomai vargingą padėtį ir kartu jis rodė paveikslus ir nelaisvių stovyklų Vokietijoj ir apie kitus karo sunaikintus Europos miestus.

Pramogoje dalyvavo trijų vietinių laikraščių korespondentai ir jie nepagailėjo vietos, aprašydami šį svarbų Lietuvos Nepriklausomybės apvaikščiojimą. Šis parengimas buvo vienas iš rimčiausių ir sėkmingiausių, parodančių, kad mūsų tauta yra kultūringa tauta ir kad mes, lietuviai, Amerikos piliečiai nenurimsime, kol mūsų senoji tėvynė Lietuva bus laisva ir nepriklausoma.

Dr. M. J. Colney

Sėkminga Lietuvos laisvės šventė

HARDFORD, CONN. — Vasario 17 d. Lietuvių parapijos mokyklos svetainėje, įvyko Lietuvos nepriklausomybės 28 metų sukakties minėjimas. Žmonių atsilankė gana gražus būrys. Programa buvo sekanti: Pirmiausia Šv. Cicilijos choras, vargoninko J. Balsio vad. pagiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus ir padainavo patriotiškas daineles.

Vėliau sekė kalbų programa. Pirm. V. Brynga pasakė įžanginę kalbą, paaiškindamas tos dienos parengimo tikslą, o vėliau pakvietė pasakyti kelius žodžius neseniai grįžusius iš Europos kareivius — J. Medonį ir A. Sabeiką. Juodu trumpai paaiškino apie Europos žmonių gyvenimą ir savo įspūdžius, įgytus karo laiku Europoje. Vėliau kalbėjo svečias iš Waterbury, Conn., kunigas J. Bagužis. Jis apibudino plačiau apie diktatorių didelius norus ir kokis jų likimas esti, kada jie siekia praryti žmogaus laisvę, taipgi ragino visus lietuvius gelbėti Europos tremtinius ir pabėgėlius. Vėliau tuo pačiu tikslu pakalbėjo ponia Mončiūnienė. Paskutinis kalbėtojas buvo M. W. Čekanauskas. Jis taip pat apibudino mūsų žmonių kovas ir kančias dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Paskiausiai paruoštos rezoliucijos, kurias kun. P. Sabulis perskaitė. Jos buvo priimtos ir pasiųstos Amerikos valdžiai ir užsienio diplomatams.

Buvo prašyta aukų šalpos reikalams. Pasekmės buvo gana gražios. Aukojo: po $5.00: kun. P. Sabulis, B. Vedeikis, A. Z. Zutautai, A. Savilionis, Kedžiai ir Egmant. Po $3.00: Alitaitienė, J. Manchūnas, K. Beržinskis ir T. Bakienė. Po $2.00: K. Tamošiūnas, L. Klimas, J. Čebatorius, Venickas Michel, P. Petrusevičius, J. Kasačiūnas, L. Kazūnas, P. Vensevičius, A. Matulis, M. Tamošiūnienė, M. Pateckaitė, V. Brygna, A. Pateckis, J. Gudelevičius, M. Jasinskienė, Kavaliauskai, M. Kripavičius, A. Povilionis ir A. Sabeika. Po $1.50: B.Kundrotienė. Po $1.00: O. Sakalauskienė, P. Ambrose, J. Savickas, J. Paugzelienė, A. Navickas, L. Navickienė, B. Kavaliauskas, A. Gurskienė, M. Norbutienė, M. Sampienė, K. Balčiūnas, T. Janukevičius, O. Gečienė, M. Laurinaitienė, S. Pikturna, P. Kavaliauskas, O. Kaunietienė, A. Našlėnas, J. Maleškienė, J. Kackus, P. Vicas, A. Kalnėnas, J. Levonaitis, T. Čebatorius, W. Kurtinaitis, A. Lucienė, M. Deltuvienė, A. Irodienė, K. Dvilienė, K. Sabeckienė, M. Bucevičienė, M. Kavaliauskiūtė, J. Burbulis, S. Gaučas, M. Knieżynskienė, M. Zaramba, J. Vaičiulis, J. Ramanauskienė, B. Sitkus, Markūnienė, A. Antanaitis, E. Kamisalienė, A. Balvočius, F. Katinienė, J. Segevičienė, A. Philips, L. Pakinskas, J. Medonis, Čebatorius, M. Kripas, J. Balsys, A. Baukus, J. Zablaitis, J. Kazekevičius, J. Paužgalys, A. Sabeckis, O. Medonienė, O. Litvinas, K. Belskus ir B. Vezelienė. Viso: $146.-25. Įžangos $31.00. Viso gauta $177.25.

Lietuvių Tarybos skyrius labai dėkoja visiems atsilankiusiems ir aukojusiems. Skyrius pasiųs tuos pinigus BALF, kuris dabar rūpinasi lietuviais tremtiniais Europoje.

A. Sabeika.

Kanapickas Kepykla
Lietuviška ir amerikoniška duona, ir parėms
PRISTATOME Į NAMUS
Užeikite arba telefonuokite
520 HUDSON AVENUE,
ROCHESTER, N. Y.
Tel.: Stone 4317

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Vasario 24 d., Lietuvių Muzikos salėje buvo paminėta 28 metų Lietuvos nepriklausomybės sukaktis.

Oras tą dieną pas mus buvo negeriausias: dangus apsiniaukęs, smulkus lietutis lynojo . . .

Vietos lietuviai, betgi to nepaisė. Antrą valandą po pietų jaunimo ir senesnio amžiaus lietuvių didžiulę svetaisę užpildė iki pasienių.

Programa susidėjo net iš 17 dalių. Salės pirmininkas P. Balinskas atidarė susirinkimą ir, po trumpos įvados, perstatė Mikolą Bigenį (neseniai grįžusį iš karo fronto), vesti dienos programą.

Sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai, kun. Pečiukevičius pasakė invokaciją. Dainos choras, W. Norkaus vedamas, sudainavo pora dainų. Kalbas pasakė Penna. Universiteto prof. Alfred Senn ir kun. V. Vėžys Šv. Jurgio parap. mokinės perstatė "Gyvas Paveikslas" ir sudainavo daineles, abu dalyku atliko labai įspūdingai.

Reikšmingai kalbėjo P. Valaitis, BALF atstovas iš New Yorko.

Kun. V. Martusevičius pradeda aukų vajų, nukentėjusiems nuo karo lietuviams Europoje. Dvylikos metų berniukas, Teddy Kulikauskas, skaito proklemacijos nuorašą 28 metų Lietuvos nepriklausomybės sukakties proga, jam asmeniškai gubernatoriaus Martin'o atsiųsta. Vaikas proklemacijos skaitymą labai gabiai atliko.

Dom. Antanaitis sudainavo "Kur bakūžė samanota" ir kitą dainą gana sėkmingai. Dainuoja panelė Frances Nasauskaitė. Inž. W. Norkus skaito rezoliuciją Lietuvos vadavimo reikalu. Susirinkusieji ją priima atsistodami.

Kun. V. Martusevičius praneša susirinkusiems rinkliavos rezultatus. Maisto užpirkimui (canned goods) lietuviams Europoje suaukojo $1,101. Šv. Kazimiero parapija įteikė $500. Šv. Jurgio — $400. Šv. Andriejaus parapija turi surinkus ir pridės apie $400. Taigi, viso susidarys, minint 28 metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą, apie $2,500.

**

Suaugęs ir prasimušęs į geresnį gyvenimą čionai gimęs jaunimas pradeda rūpintis kitų lietuvių jaunuolių likimu. Priešakyje šio galvojimo stovi William Paschall-Poška, Peter J. Satinskis ir kiti jaunuoliai. Šiam galvojimui pritaria ir ateiviai lietuviai.

Klausimas keliamas šių jaunuolių ir kitų, kaip vietos lietuvių čionai gimęs jaunimas gali pasiekti aukštesnės kultūros, prasimušti politikoj, pakilti socialiai amerikiečių tarpe ir panašiai. Taigi, šie jaunuoliai ir jiems pritarianti lietuviai sumanė sudaryti organizaciją — **American - Lithuanian League for Political and Social Advancement.**

Šio sumanymo susidaręs branduolys kovo 10 d., 2 val. popiet, Lietuvių Muzikos Svetainėje, Tilton St. ir Allegheny Avenue, rengia čia gimusiam jaunimui pirmą viešą pokylį. Tėvai ir motinos taipogi prašomi dalyvauti.

Šio parengimo programa: 1) Išaiškinimas jaunimui šios organizacijos tikslo. 2) Ateivių nuveikti darbai ir progresas. 3) Lengvi užkandžiai nemokamai. 4) Dainos. 5) Šokiai.

Todėl Philadelphijos ir apylinkės jaunimo tėvai ir motinos, kuriuos pasieks šis pranešimas, prašomi patarti savo vaikams, virš 17 metų amžiaus, atvykti šin jų naudai parengiman. Atvykite ir patys.

Z. Jankauskas.

LIETUVIAI BIZNIERAI BALTIMORĖJE

CRYSTAL TAVERN
John J. Dekinis, sav.
1509 W. BALTIMORE ST.,
Baltimore, Md.
Tel. Gil. 7281

BROOKS TAVERN
504 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 9606

WALTER CAFE
Walter Medzveckas, sav.
1124 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.
Tel. Calvert 2284

JONAS GRIČENA
LIETUVIŠKA UŽEIGA
661 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.

IDLE HOUR TAVERN
J. M. Waisengoff, sav.
Šokiai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 9 v. v. iki 2 val. ryto
Svečiai, atvykę iš kitų miestų, kviečiami užeiti į šią puikiausią lietuvišką užeigą
1417 W. BALTIMORE ST.,
BALTIMORE, MD.

Prakalbos

NEW BRITAIN, CONN. — Kovo 17 d. vietos LVS skyrius rengia prakalbas, kurios įvyks 2 v. p. p. Lietuvių Klubo salėje. Kalbės Julius Smetona iš Cleveland, Ohio ir J. V. Valickas iš Newark, N. J.

Šių prakalbų tikslas —Willis Kelly rezoliucijų priėmimas Atstovų Rūmuose ir Senate. Kad šios rezoliucijos būtų priimtos, piliečiai turi to reikalauti. Todėl New Britaino ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti šiose Lietuvos reikalą liečiančiose prakalbose.

Po prakalbų bus draugiškas veikėjų pasikalbėjimas.

K. Demikis

Naujas postas

CHICAGO, ILL.— Marquette Park dalyje organizuojamas naujas Amerikos Lietuvių postas, 217 n. Moraliniai ir materiai jam daug padeda Dariaus Girėno postas.

Neseniai Dariaus Girėno postas pagamino rezoliucijas ir jas išsiuntinėjo kongresmonams. Rezoliucijose reikalaujama iš Amerikos vyriausybės laikytis demokratinių principų pavergtųjų tautų laisvės atžvilgiu, ginti Lietuvos nepriklausomybės reikalą.

Postas gavo daug atsakymų, kuriuose žadama ginti Pabaltijo tautų laisvę.

J. A. Mickeliūnas.

Laidotuvių Direktorius
ANTANAS VENSKUNAS
665 STANLEY STREET,
NEW BRITAIN, CONNECTICUT
Telefonas 1702

Tamulio Fotostudija
Portretai, vestuvių grupės,
555 STATE STREET,
NEW HAVEN, CONNECTICUT
Tel. 8-8570

Laidotuvių Direktoriai
J. MARKEVICZ IR SUNUS
Puikiai įrengta koplyčia,
Profesonališkas patarnavimas
15 TRUMBULL STREET,
NEW HAVEN, CONNECTICUT
Tel. 5-92229

LIETUVIŲ UŽEIGA
BRONIUS DAUJOTA, sav.
ČIA SUSIRENKA VISI
NEW HAVENO LIETUVIAI
113 CHAPEL STREET,
NEW HAVEN, CONNECTICUT

Vasario 16 d. Paterson, N. J.

Vasario 24 d. Patersono Lietuvių kolonija iškilmingai ir gražiai paminėjo 28 metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Apie 300 vietos lietuvių pavyzdingai išklausė paminėjimo programos, kuri užtruko 4 valandas. Kalbų programos dalį išpildė vieos klebonas Kinta, kunigas Stonis ir notaras (Register of Deeds) Jones, New Jersey lietuvių radijo vedėjas p. Stukas. Principiniu kalbėtoju buvo D. Klinga iš Brooklyn, N. Y. Jis labai aštriai kritikovo buvusią Amerikos (Roosevelto) administraciją už slaptas sutartis ir tolimesni ir bereikalingą totalitarizmui nuolankavimą. Jis pasakė, kad lietuviai amerikiečiai savo kraujų, prakaitu ir financais proporcionaliai prisidėjo prie karo pastangų nemažiau, kaip bet kurios kitos tautybės amerikiečiai ir kad jie užsitarnavo pilną moralę teisę reikalauti, jog ir jos pirmtakūnų iškilmingai paskelbti ir tebekartojami pažadai būtų neatidėliojant įkūnyti. Kada pirmininkas jaunuolis Jokubavičius perskaitė rezoliuciją, indorsuojančią Willis-Kelly rezoliucijas Kongrese ir panašia prasme ir dvasia parašytą prašymą prezidentui Truman, publika atsistojimu vienbalsiai visa tai priėmė.

Meninę programą davė parapijos choras, vadovaujamas V. Justo, Rūtos merginų radijo choras, Patersono jaunimo sikstetas ir pora solistų. Vakarą labai gabiai vedė vietos darbštus jaunuolis J. Jokubavičius. Komiteto pirmininku buvo vietos veteranas veikėjas p. Trainis. Minėjimą surengė Patersono Lietuvių Taryba.

STANLEY TOLIUS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel.: Naugatuck 4864

RESTAURANAS
RAYMOND WOLUNS, sav.
216 BROAD STREET,
WINDSOR, CONNECTICUT
Biznio tel. — 833
Namų " —308

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. L 5170 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 275-A — 79th St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EDWARD J. & HENRY T. ZEGARSKI
(D-B-A Z—Bros. Wine & Liquor Store)
275-A — 79th St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 1045 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 191 Patchen Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EVELY PETROVER
(Patchen Wine & Liquor)
191 Patchen Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 5300 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 652 Shepherd Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
MARVIN SCHNEIDER
652 Shepherd Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. W. 22 has been issued to the undersigned to sell wine at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 318 Court Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
DOMENICO SCOTTO
(Adm. of The Est. of Domenico Scotto Deceased)
318 Court St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 1530 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 304 Court Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HENRY TOUHY
304 Court St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 57 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 944 Coney Island Ave., Borough of B'klyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
PATRICK V. MELIA
941 Coney Island Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 11577 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 242 Franklin Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EDMUND CZAPLINSKI
242 Franklin St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 795 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1133 Washington Ave., Borough of B'klyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
RAY WOLFF
1133 Washington Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 5373 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1863 Eastern P'kway, Borough of B'klyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
THOMAS EXARHAKIS & JOSEPH LETO
1863 Eastern P'kway, Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 1479 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 114 Nassau Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
LUDWIG MANKE
114 Nassau Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 1149 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 513 Franklin Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
JACK & MORRIS KAMINSKY
(Executors Estate Isaac Kaminsky)
Jack & Morris Kaminsky and
Jessie Kamin Lexier
(Brevoort Wine & Liquor Store)
513 Franklin Ave., Brooklyn, N. Y.

PAUL'S RESTAURANT
PAUL VIŠNIAUSKAS
31 SPRING STREET, NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 8774.

ARROWHEAD RESTAURANT
Edward Jennings Zdančiukas, sav.
Įvairios rūšies gėrimai ir valgiai.
Puiki vieta, pavyzdingas patarnavimas
208-212 EAST MAIN ST., NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 6887.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

KRUGELIO
Degtinės Krautuvė
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Green ir John Street
Kampas
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-9658

Dr. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

THOMAS MATAS
Real Estate
81 Fox Street
WATERBURY, CONN.

CHAS. STRIKULIS
Maisto Krautuvė
851 Bank Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 4170

Nelaimės valandoje šaukite
STOKES
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIĄ
II Pasaulinio karo veteranas
694-696 N. Riverside St.
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-7411

CAPITOL
LIQUOR STORE
Šale Capitol teatro
Importuoti ir vietiniai
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
Pristatome į namus
Freddie ir Rudy Lerz, sav.
850 Bank Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4268

Highland Market
Įvairūs maisto produktai
A. Besasparis, sav.
840 Highland Avenue
WATERBURY, CONN.

New York Kepykla
M. ir A. Krinsky, sav.
73 Kingsbury Street
WATERBURY, CONN.

Mėsinė ir Groserné
John Massimo & Sons
318 Congress Avenue
WATERBURY, CONN.
Tel. 4-9433 ir 3-6151

Vaistinė
Bendler's Drug Store
Paruošami visoki receptai
VISOKIŲ RŪŠIŲ LIKERIAI
kampas
Bank St. ir Congress Ave.
WATERBURY, CONN.

Highland Pharmacy
Vaistinė
Pildomi receptai
AUKŠTOS RŪŠIES LIKERIAI
A. R. Shobrinskis, sav.
575 Highland Avenue
(kampas Washington Ave.)
WATERBURY, CONN.

John Deliniks ir Sūnus
Laidotuvių Direktoriai
ir Notaras
17 Congress Avenue
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-6181

BRASS CITY
Coal & Oil Co.
W. Jushkaitis, sav.
71 S. Leonard Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 4-0534

Joe's Tire Shop
Armstrong Tires
Joe Samoska, sav.
241 N. Main Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-2414

BRASSCO
BOTTLING CO., Inc.
Įvairios sodės
B. Kasparavičius, sav.
24 E. Liberty Street &
21 Bond Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 5-1217

COLONIAL
BOTTLING WORKS
Įvairūs gaivinantieji gėrimai sodė — ginger ale
Jonas Klihna, sav.
WATERBURY, CONN.

PO LIETUVIŠKĄJĄ PHILADELPHIJĄ

(Tęsinys)

Važiuodamas iš New Yorko į Philadelphiją, niekad per vėlai, niekad per anksti neateini į geležinkelio stotį. Čia traukiniai iš vieno didmiesčio į kitą be pertraukas, kas valandą, kartais net kas pusė valandos. Ne tik šie du dimiesčiai taip glaudžiai susirišę, bet per Philadelphiją eina geležinkeliai į visą Ameriką. Iš New Yorko važiuodamas į Chicagą, dažniausiai važiuoji per Philadelphiją, į sostinę, per Philadelphiją, nagi ir į saulėtą Floridą — per Philadelphiją. Tad traukiniuose sutinki visokių žmonių. Čia sutinki biznierių, keliauninkų, kareivių vykstančių į visas Amerikos dalis. O traukinių žaibiškas greitumas kelionėje nuo New Yorko iki Philadelphijos neduoda užtektinai laiko perskaityti visą Vienybės numerį. Kai įsėdi New Yorke, atsiveri skaityti Vienybę, tai nebaigus jos, reikia išlipti Philadelphijoje.

Iš New Yorko nuvažiuoti į Philadelphiją trunka veik tiek pat laiko, kiek užtrunki važiuodamas iš vieno Philadelphijos miesto krašto į kitą. Tačiau man vaikščiojant ir važinėjant Philadelphijoje, dar neteko tiesiai, be sustojimo perskriosti visą Philadelphiją. Mat, norėdamas pamatyti vieną kitą lietuvį, važiuoji nuo vieno pas kitą, o ilgų distancijų nereikia važiuoti, kad nuo vieno tautiečio pataikytum pas kitą. Juo labiau dabar vis daugiau lietuvių ir visoje Philadelphijoje sutinki. Jų dabar daugiau sutinki, negu prieš metus, prieš du ir tris. Dabar jau vis daugiau ir daugiau lietuvių grįžta iš kariuomenės, tai jaunoji karta, ypač Philadelphijoje, ji gausiai pradeda gyvenime reikštis. Jau nieji vyrai pradeda grįžti į lietuvių visuomeninį gyvenimą, jie renkami į organizacijų vadovybes, jie reiškiasi visur.

IŠ PAVARDĖS PAŽINO TAUTYBĘ

Grįžę iš kariuomenės jauni vyrai visai kitoki, daugelis sako. Ir kaip nebus kitoki, — jų veidai kiek pasikeitę, būdas surimtėjo. Nereikia nė klausti ko dėl. Ne vien keleri metai padarė tos įtakos, o amžini pavojai, ilgai juos aplinkui supusi ugnis ir mirtis. Bet to, vargo slėgti vyrai, daugelyje atvejų pradėjo aiškiau ir rimčiau galvoti. Jie pradeda aiškiau suprasti esą ne tik amerikiečiais, bet ir lietuviais. Štai Philadelphijoje sutinku Joną Vytautą Baltaduonį, žinomo Philadelphijos biznieriaus Jono Baltaduonio sūnų. Jis, ketverius metus ištarnavęs kariuomenėje, grįžo. Ir nelengvą tarnybą savo kraštui jis nešė. Jis buvo šal toje Alaskoj, Aleutų salose. Jis buvo štabo seržantu. Kartą jo draugas, Kalifornijos univer siteto profesorius, tarnavęs kar tu su juo, klausia Vytautą ar jis ne lietuvis. Mat iš pavardės pažino ir Baltaduonio kilmę. Vytautas, grįžęs, tuoj pradėjo studijuoti. Jis dalininkas, jau baigęs Temple universitetą ir dabar ruošiasi master degree apginti. Ruošdamasis šiam mokslo laipsniui, jis jau meno mokina kitus.

LIETUVAITĖ DAILININKĖ

Philadelphijos jaunimas žada plačią ateitį ir garbę lietuvių tautai. Greitai su visais susipažinti žmogus nespėji, bet tik keletą dienų pabuvęs Phidelphijoje, sutinku jų nemaža ir tai vis studijuoja ar baigę studijas vyrai ir merginos. Viena žymesnių lietuvaičių Philadelphijoje — Albina Garliauskaitė. Ji dallės mokslus studijavo Philadelphijoje ir yra sukūrusi puikių paveikslų, o ypač didelis jos darbas, tai — jos tėvo, A. Garliausko, portretas. Tik gaila, kad ši gabi lietuvaitė dabar nieko ypatingo nekuria.

MUZIKALI ŠEIMA

Tik prieš pora savaičių Vienybės jubiliejinio koncerto sve čiai gėrėjosi philadelphiečių Gus ir Genet Tunaičių dūkrelėmis ir sūnum, kurie gražiai papildė turtingą Vienybės koncerto programą. O šioje lietuviškoje šeimoje auga trys būsimi muzikai. Jų jaunesnioji duktė Justina ne tik dainuoja, bet ir šoka. Jos sesutė Doleres jai akompanuoja, o sūnus Eugenijus puikiai groja akordijonu. Jie, eidami mokyklą, studijuoja muziką. Dažnai pasirodo įvairiuose parengimuose, ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp kitų. Bet tai ne viskas. Jų vyriausias sūnus Edmundas šiais metais baigia vidurinę mokyklą netoli Pittsburgho. Ši šeima įdomi ne vien tuo. Pats Gus Tunaitis biznyje, kaip tik jis atsimena. Jis buvo mėsos biznyje, o nuo 1921 m. restorano ir salūno biznyje. Bet ir tai ne viskas. Jis perka, perstato ir parduoda namus. O kiek jis da bar jų turi? Lengva jam tai daryti, nes puikiai moka visus amatus. Jis moka pliumerystę, pats įrengia savo barus, nes moka medžio darbą. Savo namuose turi dirbtuvėlę ir įrankių tiek, kad kiekvienas pliumeris gali jam jų pavydėti. O jis visur ir spėja. Nežiūrint to, kad jis turi daug savo reikalų, daug biznių, jis dar tinkamai eina Liberty Federal Savings and Loan Ass. direktoriaus pareigas. Ir šiuose lietuviškuose namuose gyvena trys lietuvių kartos. — Karaliai, Genet Tunaitienės tėvai, neseniai pasitraukę iš biznio ir atvykę iš Baltimorės, patys Tunaičiai, dvi dūkrelės ir du sūnūs.

DU BROLIAI — ABU BIZNIERIAI

Kas pažįsta Gus Tunaitį, tai dar geriau Philadelphijoje žino jo brolį Joną, nes Jonas seniau Amerikoje. O Jonas, kaip ir Gus Tunaitis, seniai restoranų biznyje. Artėjant jo bizni nedaug reikia ieškoti, nes didžiulė iškaba prie jo užeigos papuošta jo pavarde. Jei kas ilgai važiavo į Ameriką, tai Jonas Tunaitis užtruko pakelyje dar ilgiau. Mat, išvažiuodamas iš Lietuvos, jis dar nebuvo nusitaręs, kur tikrai gyventi. Bet iš rusų valdomos Lietuvos norėjo išvažiuoti. Pasiekęs Angliją, jis čia ir užsiliko dvejiems metams. Jis dirbo įvarius darbus ir apvažinėjo didesnę Anglijos dalį. Taip "pavandravojęs" dvejus metus karališkoje, Anglijoje, pasuko į Ameriką 1908 m. jau buvo Lawrence, Mass. Bet neilgam. Jis atsimena ir dieną ir valandą, kai atvažiavo į Philadelphiją ir pradėjo kelią, kuris nuvedė į gražų bizni, turtą ir populiarumą. Jau daug metų, kai jis gyvena Philadelphijoje ir jau 30 metų, kai jis biznyje. Tai kuklus, bet visada geros nuotaikos vyras. Tokia ir jo žmona Marija, gimusi Bernotaitė. Jis užaugino ir sūnų Joną, kuris taip pat dabar biznyje. Bet Jonas ir Marija Tunaičiai turi ne tik sūnų, o ir keturis anūkus.

Amerikoje visur sutinki lietuvį, — visokiais verslais jie verčiasi, bet palyginamai Philadelphijoje lietuvių didžiausias procentas bizniuose. Kur tik eini, kur tik sustoji, vis sutinki lietuvį biznierių ir gerai besiverčiantį biznierių.

GERUS LIETUVIUS ILGAI ATSIMENA

Jau praslinko keleri metai, kai mirė ir šalta Pennsylvanijos žemė kloja Antaną Užumeckį, bet philadelphiečiai nepamiršta šio tauraus lietuvio, nes jis ilgus metus Philadelphijos lietuvių gyvenime buvo žymus šulas. Kaip tik kalbama apie senesniuosius Philadelphijos lietuvius veikėjus, visada prisimenama velionis Antans Užumeckis. Ilgą laiką jis čia gyveno ir dirbo, o dirbo daug lietuvių tautos gerovei. Velionis iš Lietuvos į Philadelphiją atvyko dar 1890 m. Pradžioje vertėsi batsiuvio amatu, bet neilgai. Netrukus jis gavo darbą vienoje apdraudos kompanijoje, bet tuo nesitenkino. Išsimokęs, 1906 m. tapo laidotuvių direktorium, savarankiu biznierium. Bet nevien dėl tos profesijos velionis buvo taip plačiai pažįstamas Philadelphijoje ir ne todėl jį taip gražiai visi atsimena. Jis buvo visų draugas, jis visiems padėdavo, visur dalyvaudavo ir visi jį gerbė ir saviškiu laikė. Todėl ir dabar velionį Antaną Užumeckį visi atsimena ir jo nuopelnus gražiai vertina.

SŪNUS EINA TĖVO PĖDOMIS

Su vienu kitu besikalbėdamas apie Antaną Užumeckį, prieš kelius metus mirusį, sužinojau, kad jo pėdomis eina jo sūnus Medardas Užumeckis, kuris jau 1920 m. išmoko laidotuvių amato, pradėjo šį darbą ir dirbo kartu su tėvu.

Laidotuvių direktoriaus amatas kur kas sudėtingesnis, negu vienas kitas vaizduojasi. Į laidotuvių direktorių kreipiasi žmonės tik sunkios nelaimės valandoje. Žinoma gerai, kad labai retas žmogus, kuris prieš mirtį būna tinkamai sutvarkęs visus reikalus, tad tokius supainiotus reikalus tenka atpainioti laidotuvių direktoriui. Ma ža to, reikalinga tinkamai suprasti likusios šeimos narius, jiems turi visur padėti ir patarnauti. Tad tik gero būdo žmogus turi pasisekimo tokioje profesijoje, o kaip tėvas, taip ir sūnus,Medardas Užumeckis pasižymi savo populiarumu, tad ir tenka dažnai savo tautiečiams patarnauti. Bet ne vieną sūnų Antanas Užumeckis paliko. Jo vienas sūnus Edvardas jau kuris laikas gyvena Kalifornijoje ir sėkmingai verčiasi automobilių bizniu, tad šio negalėjau sutikti. Bet ir bankininkų esama Užumeckių šeimoje, o tai — Reimondas.

DVIDEŠIMTS METŲ BANKO KASININKAS

Nutariau pasimatyti su visais Philadelphijos esamais Užumeckiais, tad ir nuėjau į lietuvišką Philadelphijos banką pamatyti Reimondą Užumeckį. Jis čia jau dvidešimts metų yra kasininku. Tai nelengvos pareigos, bet jei žmogus tiek metų išbuvo tose pareigose, tai suprantama, kad jis savo darbą ne tik žino,bet ir jį mėgsta. Be kasininko pareigų, jis su kiekvienu paprašiusiu morgičiaus veda banko tvarkoje numatytas derybas. Tad aiškiai suprantama, kad jis tiesioginiu būdu prisidėjo prie šio lietuviško banko auginimo Philadelphijoje. Taip aš pats, o dabar — su skaitytojais — vėl patekau į lietuvišką Philadelphijos banką.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASS.

Žinome gerai, kad Amerikos lietuvių gana žymus skaičius, sunkiau ar lengviau dirbdami, sutaupo nemažas sumas pinigų. Vieniems pasisekė biznio keliu pasiekti savarankiškumo, kiti darbu sudėjo šiokius tokius

ADV. C. S. CHELEDEN

kapitalus. Tačiau labai retose kolonijose patys lietuviai turi savo bankus. Philadelphijos kolonija, palyginti nėra didelė, ir ji dėl miesto plataus išsišakojimo nesudaro vieno tvirto vieneto. Tačiau finansinėje srityje Philadelphija tvirtai pasireiškė, ką patvirtina turėjimas savo lietuviško banko. O tas bankas, kaip žinoma, turi milijonus apyvartos kapitalo. Šis Liberty Federal Savings and Loan Ass. vaidina žymų vaidmenį lietuvių ekonominiame gyvenime. Šiuo metu bankas turi išdavęs pusantro tūkstančio paskolų, vien pereitais metais jų išdavė apie penkis šimtus. Bet skaitant to banko veikimą per keturiadešimt penkius metus, reikia suprasti, kiek lietuvių gavo paskolų. Kiekvienam juk aišku, kad juo labiau senesniais laikais lietuviui buvo lengviau dirbti su lietuvišku banku, kur jis susikalba sava kalba, kur jį supranta, pažįsta ir tinkamai jam patarnauja.

Nors žinoma, kad šio banko įsteigimas ir gražus vystymosi, tai nuopelnas visų philadelphiečių lietuvių, kurie su juo turi biznio reikalus, bet to banko pasisekimas priklauso ir nuo jo sekretoriaus, tikriau pasakius valdytojo C. S. Cheledeno, kuris visa siela tam bankui pa sišventęs, jau dirba dvidešimts aštuonti metai. Kai su juo kalbi ar klausi ką nors apie šį ban ką ir bendrai apie finansų ūkį atrodo, kad skaitai tam tikrą knygą bankininais reikalais. Juk jis baigęs aukštuosius mokslus, jis advokatas, o teisės mokslai apima plačias gyvenimo sritis. Gi, pridėjus jo dvidešimt aštuonių metų bankinę praktiką, kiekvienam suprantama, kad to banko reikalai aukštai kompetentingo žmogaus rankose. Tad kiekvienas, kas tik turi arba galvoja turėti reikalų su su šiuo taip tvirtu lietuvių ban ku, gali žinoti, kad turi arba turės reikalus su patyrusiais bankininkais ir savais žmonėmis.

Štai sutinku ir ponią Oną Cheleden. Negalima praleisti progos, nepasikalbėjus su ja keletą žodžių. Visiems philadel phiečiams gerai žinoma ponia Cheleden savo veikimu lietuvių tautiniuose moterų rateliuose. O ypatingai šio karo metu Ame rikos moterys daug veikė, kad nušluoščius ašaras liūstančiam, kad nubaidžius badą nuo tų, kuriems jis grėsė. O ponia Ona Cheleden veikla labdaros srityje yra plati. Ji dirbo Raudonajam Kryžiui, United War Chest Karo ir Pergalės bonų pardavime ir t. t. Bendrai, Philadelphijos lietuvės moterys visuomenėje reiškiasi.

Kaip jau minėjau ankstybesniuose straipsniuose C. S. Cheleden plačiai veikia visuomeniniame gyvenime. Štai vasario mėnesį jis per Philadelphijos didžiulę radijo stotį, WHAT pusę valandos kalbėjo Lietuvos reikalais. Toje paskaitoje, C. S. Cheleden kalbėjo daug apie lietuvių tautą ir jos garbingą praeitį. Tad kiekvienam lietuviui krūtinėje jauku, žinant kad tokie žymūs žmonės, kaip Cheledenai, nors gausiai užversti darbais, bet nesigaili laiko kėlimui lietuvių tautos garbės ir kovoja už jos laisvę.

Sekančiame numeryje — apie Slivynus, Banius, Dabšius, Lazdauskus, Waškius, Bach-Bačinskus, Tranauskus ir kitus Philadelphijos vienybiečius.

GRAŽI CHICAGOS
UŽEIGA
Mykolas Petrusevičius, sav.
6914 S. Western Avenue
CHICAGO, ILL.

MALONI IR JAUKI UŽEIGA
JOHNS GRILL
Sav. JONAS BANYS
Įvairūs importuoti ir vietiniai gėrimai. Gardūs užkandžiai visu laiku.
116 SO. MONROE STREET, MEDIA, PA.
Tel. Media 9345.

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

Kaunas Baking Co.
Lietuviška duona — tortai vestuvėms pyragai.
PRISTATOMA Į NAMUS
304 OLIVIA STREET,
McKEES ROCK, PA.

DAPŠIS CAFE
LIETUVIŠKA UŽEIGA
Pasirinkimui vynai, likeriai ir alus. Gardus namuose gamintas valgis.
Patogu privažiuoti iš No. Phila. ir Redding St. stočių.
1327 W. SOMERSET ST., PHILADELPHIA, PA.

MARGUTIS
Skaitykite Margutį, komp. A. Vanagaičio leidžiamą muzikos ir juokų žurnalą.
Eina du kartu į mėnesį.
KAINA METAMS $2.00.
Prisiųskite 10 centų pašto ženklais, gausite vieną numerį pamatymui.
MARGUTIS
6755 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

DOMININKAS SLIVYNAS
DVIEJŲ UŽEIGŲ SAVININKAS.
Vedėjas KAZIMIERAS SLIVYNAS
JOHN PLACE, 412 So. 54th Street, Philadelphia, Pa.
JEWELS CAFE, 58 Main Street, Darby, Pa.

JONAS TUNAITIS
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
Puikus alus, gardus vynas
Įvairūs likeriai.
301 W. SUSQUEHANNA AVE.,
Philadelphia, Pa.
Tel.: REG. 63555

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
63rd St. at Woodland Avenue,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: Saratoga 9656
West 4117

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

LIŪDESIO VALANDOJE KREIPKITĖS
MEDARDAS UŽUMECKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Šaukiamas važiuoja ir užmiesčius. Garbingai, įspūdingai ir simpatingai laidotuvėse patarnauja.
300 WHARTON ST., PHILADELPHIA 47, PA.
Telef. HOWard 1529.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

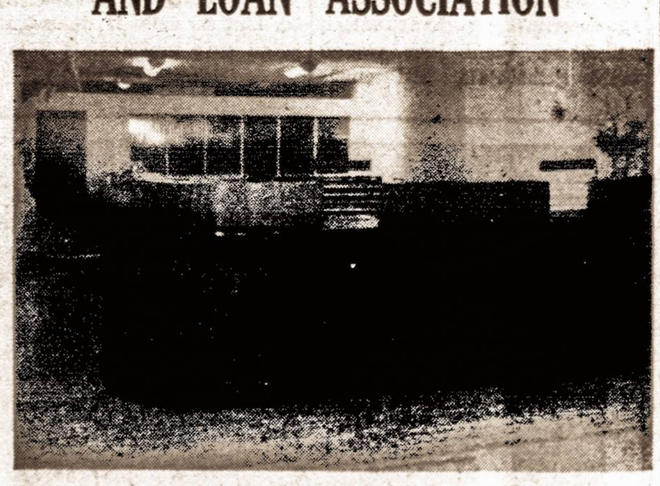

(Pirmoji Lietuvių Paskolos Bendrovė Philadelphijoje)
Įsteigta 1901 m.
CHARLES S. CHELEDEN, vedėjas
Jūsų santaupos garantuotos federaline apdrauda
204 North Broad Street, Philadelphia 2, Pa.
Telefonas RIT 7726

EDWARD MILAKNIS
PHILA. GASKET MGF. CO.
F and Atlantic Streets,
Gaskets, Washers, Metal Stampings.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 900?

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

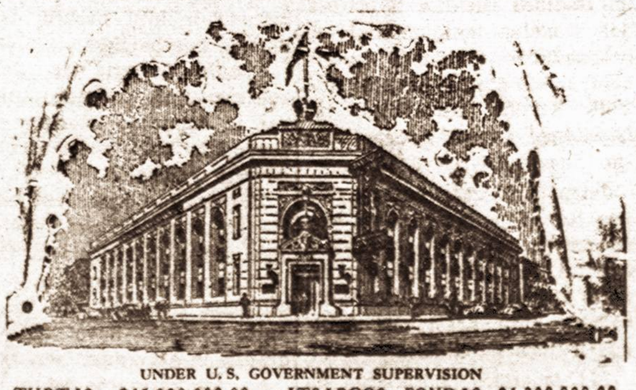

UNDER U. S. GOVERNMENT SUPERVISION
TURTAS $15,000,000.00 — ATSARGOS FONDAS $1,200,000.00
GALITE TAUPYTI PER PAŠTĄ
JUSTIN MACKIEWICH, Pres. and Mgr.
4193 ARCHER AVE. CHICAGO, ILL.
Office hours daily: 9 A. M. to 4 P. M. — Wednesdays: 9. A. M. to 12 P. M. — Thursdays: 9 A. M. to 8 P. M.
Telefonas VIRginia 1141

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street.
Philadelphia, Pa.

JOHN LUKAS
GERIAUSI VAISIAI IR GĖRIMAI
543 N. 12th Street,
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA
Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graž. koplyčia erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.

VIENYBĖ
The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis

PUBLISHED EVERY FRIDAY
412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-0862

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $3.00
Kituose kraštuose $3.50

Advetising rates on application

World Bill of Rights

World Bill of Rights Association, praeitą sekmadienį New Yorke surengusi didžiulį masinį mitingą, yra užsitarnavusi didesnės mūsų, lietuvių, paramos ir dėmesio.

Kasgi yra ta Pasaulinė Bill of Rights sąjunga arba organizacija? Jos definicija būtų galima apibudinti keletu žodžių. Tai visų mažųjų ir pavergtųjų tautų kilmės amerikiečių sąjunga. Ir ši sąjunga, atstovaujanti 10 milijonų amerikiečių, siekia tik vieno: taikos, laisvės ir nepriklausomybės kiekvienai tautai — didelei ar mažai.

Kun. J. Balkūnas, kuris yra vadovaujanti jėga šiame augančiame amerikiečių laisvės kovotojų sąjudyje, nuolatos ragina lietuvių visuomenę gyviau domėtis World Bill of Rights asociacijos tikslais. Jos tikslai sutampa su lietuvių kilmės amerikiečių tikslais.

Ne viena lietuvių tauta šiandien kenčia rusiškojo fašizmo meškos leteną. Visa eilė tautų šiandien yra to paties žiauraus likimo globoje. Ir todėl mes, tų skriaudžiamųjų tautų kilmės amerikiečiai, tik petys į petį, tik ranka į ranką eidami, galėsime efektingai padėti bendro likimo ištiktoms tėvynėms.

World Bill of Right Ass. yra tos rūšies sąjudis, su kuriuo anksčiau, ar vėliau turės skaitytis ne tik Kongresas, bet ir Valstybės Departamentas.

KVAITULIŲ DŪMAMS SKLAIDANTIS

LIETUVA IR DEMOKRATIJOS

Rašo Dr. J. PAJAUTA

Lieka dar trečias kelias ir trečias idėjų maišas, į kurį lietuvių tauta buvo sudėjusi savo lūkesčius ir viltis, tai — demokratija.

Neabejotinai absoliutinė Lietuvos visuomenės dauguma buvo ir tebėra palankiausiai nusiteikusi už šitą tretįjį kelią. Neabejotinai visa lietuvių tauta tikėjo ir dar tebetiki, kad su demokratinių idėjų maišu ant pečių galima bus toliausiai nueiti. O jei pasitaikytų suklupti, tai demokratinės idėjos ir didžiosios vakarų pasaulio demokratinės valstybės visuomet už sistos mažųjų skriaudžiamų tautų teises, visuomet stengsis sukurti tokią tvarką pasaulyje, kur Lietuvos laisvės reikalas irgi bus geriausiai apsaugotas. O gal nelaimės atveju tos didžiosios demokratijos, jei jau ne tikslo vardan, tai savo pačių interesų labui net ir jėga padės Lietuvai atsikovoti nepriklausomybę.

Kad tikėjimas demokratija ir pripažinimas demokratiniams idealams pirmaujančios vietos tebėra pilnai gyvas lietuviškoje visuomenėje ir dabar tai parodo tiek Europos, tiek Amerikos lietuvių nusistatymas ir nuolat viešai skelbiami pasiryžimai.

Amerikos lietuvių didžiuma, pavyzdžiui, nuolat grčiausiai pareiškia, jog jie kovoja ir kovosią už laisvos, nepriklausomos, demokratinės Lietuvos atstatymą...

Iš šio šūkio kiekvienas gali matyti, jog bendrojo idealo įvykdymo sąlygos — laisvė ir nepriklausomybė — pastatomos lygioms su buvusiomis valstybinės santvarkos idealu — demokratija. Kitaip dar sakant, mums reikalinga laisva Lietuva, ir jokios kitos išeities negalime pripažinti. Nepriklausoma Lietuva, ir jokios kitos jos būsimos vidaus santvarkos mes nepakęstume.

Štai kaip šiandien galvoja ne didžiuma, bet turbūt visa lietuvių tauta, kur kuris josios vaikas bebūtų po pasaulį išklydęs ar šaknis įleidęs.

AZERBAIDŽIANO DEMOKRATIJA

Deja, ištarus žodį "demokratija", šiandien reikia labai atidžiai persitikrinti, kaip ją suprasti ir ką tas žodis ištikrųjų reiškia.

Mat, šiandien visas pasaulis jau skęste skęsta demokratijos idėjų putose. Ima aiškėti, kad demokratija nebėra trumpai drūtai demokratija. Pasirodo, kad jau yra buržuazinė, kapitalistinė, liberalinė demokratija, — ir socialistinė, naujoji, tikroji demokratija.

Nereikia pamiršti, kad tie, kurie sovietų armijos padedami užsimojo atplėšti vieną Persijos provinciją idant ją vėliau prijungtų prie Rusijos, vadinasi ne kitaip, o "Arzerbaidžiano demokratų partija..."

Nereikia pamiršti, kad Rusijos santvarka dabar vadinasi nebe proletariato diktatūra, komunistų partijai vadovaujant, bet naujoji, socialistinė ir, žinoma, tikroji demokratija.

Nepamirština, kad komunisčių moterų sušauktas ir vadovaujamas "pasaulinis moterų kongresas" įsteigia dabar pasaulinę sąjungą, kuri vadinasi demokratinė pasaulio moterų federacija.

Žinoma, kad ir dabartinė Rusijos okupuotos Lietuvos santvarka, kaip ir Lenkijos Jugoslavijos, Bulgarijos ar kito panašiai bolševikų kontroliuojamo krašto santvarka taip pat vadinasi demokratinė, — ir dargi demokratiškiausia, negu iš viso begali būti.

Jums dar mažesnė paslaptis, kad Maskvos caro "bernų sušauktas "kongresas" Pittsburghe įsteigia "centrą," kuri kažkodėl irgi pavadina demokratiniu ir net lietuvių centru.

Leninas buvo vienas iš pikčiausių vakarų demokratijos kritikų ir smerkėjų. Jo mokinys Stalinas dabar staiga pasidarė didžiausias demokratas ir kovotojas už demokratijos idealų laimėjimą.

Dabar pasaulis pratinamas prie minties, kad tikroji "demokratija" yra tik bolševizmas.

Ligi tiek pasiekė bolševikų propagandos begėdiškumas ir ligi tiek ima kvailioti ir išprotėti likusis pasaulis, jog kartais jau be juoko pradeda kalbėti apie šiuos "naujuosius demokratus"...

Ne į tokią "demokratiją" dairosi lietuvių tauta ir tie, kurie pasisako sieksią laisvos, nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos atstatymo. Jie demokratiją supranta taip, kaip ligi šiol ją suprato sveiko žmogaus protas. Ji taip aiški ir mažai mokytam žmogui, kad apie ją čia bekalbėtume.

ŽAVESYS, SVYRAVIMAI, NEGALAVIMAI

Lietuvių tauta jau turi nors trumpą, bet turtingą patyrimą apie tai, kas yra demokratija, kuo saldūs ir kuo kartūs yra josios vaisiai.

Demokratijos idealai, kaip visi kiti knygose surašyti idealai, yra gražūs, kilnūs ir patrauklūs. Bet demokratija irgi nėra stebuklingas vaistas, su kuriuo kiekviena tauta kiekvienu momentu galėtų išsigydyti visas savo ligas ir susikūrti ger būvį.

Istorija rodo, jog ir demokratija nieko savaime neduoda, bet jos naudų ir malonių visuomenė pati turi nusipelnyti. Darbšti, duosninga, idealistinė, įstatymus gerbianti, išmintingus vadus gimdanti, palankiose geografinėse sąlygose gyvenanti tauta kleste klesti demokratijoje. Kad ši santvarka klestėtų, visuomenei reikia labai ilgo ir sveiko politinio išsiauklėjimo. Kur vienos ar kitos tų sąlygų trūksta, demokratinei santvarkai sunkiai vyksta. Reikia, kad pilietis ne tik pareigas atliktų, bet ir laisvėmis naudotis mokėtų. Kur jis tuo protingai naudotis nemoka, nuo laisvės yra tik keli žingsniai į betvarkę.

Niekas neginčys, kad lietuvių tauta, atkurdama nepriklausomą valstybę, visuotinai žavėjosi demokratijos idealais ir demokratine santvarka. Vėliau pradėta kiek nusivilti ir kritikuoti. Praktiškai pajusta, kiek jaunai, vos brėstančiai valstybei demokratija duoda pliusų, ir kur pasireiškia jos minusai, kur noksta saldūs ir kur kartūs vaisiai.

Gal ne daugiau, bet ir nemažiau negu bet kurioje kitoje po ano karo susikūrusioje naujoje valstybėje, ir Lietuvoje demokratinė santvarka buvo pastatyta prieš sunkius egzaminus. Kaip daug kur kitur, taip ir Lietuvoje tie demokratijos egzaminai, deja, buvo penketuku neišlaikyti. Gal būt, kad kaip kitur, taip ir pas mus atsirado per griežtų ir per piktų "egzaminatorių," per žiaurių "profesorių," per savanaudiškų politikanų. Vieni juos vadino tautos gelbėtojais, kiti engėjais. Istorija parodys, keno turėta daugiau tiesos, keno daugiau suklysta.

Lieka tik faktas, kad ir Lietuvos demokratija pergyveno sunkias krizes, svyravimus, ieškojimus, ir taip pat savotišką politinio auklėjimosi mokyklą išėjo. Jeigu ji negalėjo visur justi, kiek demokratija yra išganinga tautai, tai ji daug daž niau galėjo suprasti, kiek yra žalos sveikam tautos augimui, kur šitos demokratijos trūksta arba ji sunkiai negaluoja.

Blaivai galvojančiam žmogui taip pat lieka faktas, jog dabartinis skaudus Lietuvos valstybės likimas nepriklausė nuo to, tobula ir netobula buvo jos vidaus demokratinė santvarka. Suomijos demokratija buvo be priekaištų, bet niekas nesukliu dė Rusijai Suomiją užpulti. Sutikome, kad Čekoslovakijos demokratija irgi buvo tobulesnė už lietuvišką, bet niekas nesukliudė, net ir didžiosios vakarų demokratijos, sutartimis įsipareigojusios, naciams sudraskyti Čekoslovakiją ir kone septyrius metus ją laukiniškai terioti. Ir kai ta Čekoslovakija dabar šiaip taip atstatoma, prisiartinęs dar "demokratiškesnis" rytų kaimynas, Rusija, tuojau atplėšė vieną jos teritorijos plotą — pakarpačio Rusėniją. Niekas iš vakarų demokratų dėl to nepasakė lig šiol nė žodelio, niekas nepalaikė Čekoslovakijos.

Reikėtų kartą mėginti suprasti, jog valstybės, ypač mažos valstybės likimas kartais priklauso ne nuo jos vidaus santvarkos, bet nuo kaimyno apetitų ar kitų platesnių priežasčių. Deja, ligi šiol dar nebuvo tokių idėjų ir santykių, kuriomis vienomis maža valstybė galėtų sau užsigarantuoti pastovią ateitį...

ATMINTINA PAMOKA

Kai kurios didžiosios valstybės gyvena demokratinėmis santvarkomis ir naudojasi jų malonumais. Daugelis mažų tautų laiko jas sau pavyzdžiais ir stengiasi panašiai tvarkytis.

Bet dar daugiau jos yra suinteresuotos tomis idėjomis, kurių poveikyje mažoms tautoms susidaro stipresnių politinių ir mokslinių sąlygų savo laisvei išlaikyti ar sutremtai teisei apginti.

Demokratas prez. Wilsonas buvo vienas iš garsiausių pirmo pasaulinio karo politikų, iškėlęs šūkius, kad reikia suteikti laisvę pavergtoms Europos tautoms, teisę kiekvienai tautai apsispręsti pačiai dėl savo likimo, įsteigti visur demokratines santvarkas. Tuo metu ir kiek laiko dar vėliau demokratija naudojosi didžiausiais kreditais pasaulyje. Ir lietuvių tauta begalo nuoširdžiai įsisėmė demokratijos idealus, nes buvo aišku, kad tik pasaulinė demokratija tesukūrė tas moralines sąlygas, prie kurių ir Lietuvai pavyko prisikelti nepriklausomam gyvenimui.

To lietuvių tauta dar nepamiršo ir niekad nepamirš.

Antra vertus, kiekvienas lietuvis anuomet praktiškai įsitiko, kad vis dėlto ir demokratija su savo gražiausiais šūkiais

(Nukelta į 6 pusl.)

Laiškai

Gerbiamas Redaktoriau!

Būdamas jaunesis už Vienybę, negaliu apibudinti visų jos nuveiktų darbų lietuviškame bare. Jie yra perdaug dideli, kad vienu plunksnos paspaudimu galima būtų aprašyti. Vienybė ne tik savo pavadinimu, bet ir darbais stengiasi vienyti visus geros valios lietuvius. Jos skiltyse matyti įvairių požimių ir profesijų lietuvių kūriniai.

Vienyti lietuvių tautą, tai šių dienų svarbiausias obalsis. Vienybė tą darbą jau 60 metų vykdo. Nelengva užduotis. Vienybei teko nekartą tai pajusti. Didelio pasiryžimo, sumanumo ir ištvermės dėka, visos kliūtys tapo nugalėtos ir dabar galime sveikinti Vienybę, įsikūrusią savuose namuose.

Vienybės praeiti keliai prime na mums Lietuvos kūrimosi istoriją. 1918-20 m. atgimę Lietuvos sūnūs su menkais ginklais ir apsauga, bet tvirti dvasioje, atlaikė priešų spaudimą ir rytų, pietų ir vakarų. Išvarė rusus, sumušė lenkus, išvijo prūsų bermontininkus ir sukūrė savo Nepriklausomą Valstybę.

Savo kūryba ir pažanga Lietuva trumpame Nepriklausomybės laikotarpy užėmė pirmą vietą pasauly. Tik pražydus užpludo ją nelemtieji okupantai. Jie žudo, tremia ir blaško Lietuvos sūnus ir dukras, nepasigailėdami mažų vaikų ir senelių, bet lietuvio dvasios negali palaužti. Nepaisydami didžiausių aukų, lietuviai visur kovoja ir kovos už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą. Vienybė kaip praeity, taip ir dabar, nėra šalta įvykių stebėtoja. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymas jos pagrindinis tikslas Nesvetimi jai išblaškytų Lietuvos tautiečių vargai ir rūpesčiai. Ji remia juos moraliai ir materialiai. Nors Europos klampynėje ir nedatekliuose vargą vargdamas, džiaugiuosi kartu su Jumis ir sveikinu Jus, Pone Redaktoriau, asmeniškai, o taip pat Jūsų bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus 60 Metų Vienybės Jubiliejaus proga linkėdamas ir toliau nenuilstamai kovoti už mūsų Tėvynės Lietuvos išlaisvinimą iš bolševikų tironijos, kad lietuviai savo Nepriklausomoje Valstybėje vėl galėtų ramiai gerybes kūrti, o antrosios tėvynės — Amerikos lietuviai savo tėvų žemėje poilsį rastų.

Jūsų bendradarbis Tautietis.
1946 m. sausio 21 d.
Prancūzija.

Gerbiamas Redaktoriau:

T. J. Kučinskas Vienybėje sakosi rinkęs Amerikos lietuvių istorijai medžiagą dviems universitetams ir Chicagos miesto knygynui. Amerikos visuomenei būtų įdomu žinoti, kiek tos medžiagos surinkta ir kur ji dabar yra? Ar buvo ji kur nors spausdinta? Ar tyrėjui dabar prieinama —ir kur? Gal Kučinskas galėtų, atsimindamas, parašyti keletą istorinių straipsnių, ta medžiaga pasiremdamas? Tai būtų mūsų istorijai indėlis.

V. Širvydas.

Ar ilgai Amerika bučiuos Stalino batus?

Stalino šnipų areštavimas Kanadoje parodė, jog Kanados valdžia nebučiuoja Stalino batų, kaip daro Jungtinių Valstybių valdžios pareigūnai. Rodos, Jungtinės Valstybės valdytų politikieriai, visuomet pasiruošę parduoti savo šalį už dolerį...

Kuomet Stalino agentai šnipinėjo čia, tai Amerikos politikieriai (gal už dolerius) leido rinkti atomo bombos paslaptis, duoti progos Stalinui apsiginkluoti, užkariauti ir pavergti Ameriką.

Tačiau Stalinas padarė klaidą, pasiųsdamas savo šnipus į Kanadą, kurią valdo ne politikieriai, bet valstybininkai.

Be abejonės, Stalinas manė, kad jisai gali taip lengvai papirkti Kanados valstybininką, kaip ir Amerikos politikierių.

Stalino batlaižis Davies pareiškė, kad rusai turį teisę šnipinėti Amerikos karo paslaptis. O Byrnes pareiškė, kad negalima viešai paskelbti amerikiečių vardų, išdavusių atomo paslaptis. Tai, girdi, publikoje sukiltų didelė neapykanta...

Matote, kokius "pareigūnus" turime valdžios įstaigose.

Gerai atsimename gen. Krivitzky, parašiusį knygą apie Stalino šnipų veiklą Amerikoje. Stalinas išleidžia 25,000,000 dol. į metus šnipinėjimui ir propagandos skleidimui Amerikoje. Ir kai Stalino agentai nužudė Krivicki Amerikoje, tai nesistengė suimti žudikų, kad tuo "nesupykdytų" Stalino.

Jeigu Krivitzkis būtų gyvenęs Kanadoje, parašęs tą pačią knygą ir jeigu jį Stalino agentai ten būtų nužudę, tai nėra abejonės, kad Kanados valdžia būtų areštavusi žudikus ir juos nubaudusi.

Bet Amerikos politikieriai bučiuoja batus Stalinui, kuris buvo padaręs su Hitleriu sutartį užkariauti pasaulį ir pačią Ameriką.

Daleiskim, jeigu Stalino Hitlerio planas būtų įvykęs, tai Amerikos politikieriai, kurie dabar nuolankauja Maskvos diktatoriui, būtų buvę pakarti.

Dabar aišku: Amerikos politikieriai ėjo į karą, kad apginti Stalino Hitlerio sutartį, kuria pats Hitleris buvo sulaužęs.

Po Hitlerio, Amerikos politikieriai atidavė Stalinui viską — ką tik Hitleris buvo jam žadėjęs.

Kad išgelbėjus Stalino Hitlerio sutartį, Amerikos laudžiai kaštavo 280 bilijonų dolerių ir milijonas jaunų vyrų gyvybių, be to Amerikos politikieriai dovanojo Stalinui maisto, drabužių ir ginklų už vienuolika bilijonų dolerių.

Dabar Stalinas, gavęs iš Amerikos ir Anglijos politikierių sutarties su Hitleriu patvirtinimą, Amerikos ganklais žudo ir naikina ne tik lietuvių tautą, bet ir latvių, estų, suomių ir Balkanų tautas. O Amerikos politikieriai sako, kad jie remia Stalino užmačias vardan krikščioniškos civilizacijos... nai kinti mažąsias tautas.

Amerikos politikieriai viešai neskelbė, kad Lietuva ir kitos mažos tautos pavestos Stalinui išnaikinti, nes šiemet įvyksta rinkimai, o po poros metų — Amerikos prezidento rinkimai.

Statistika rodo: kurią partiją ateivių spauda rėmė, ta partija laimėjo rinkimus.

Jeigu demokratų partija laimės rinkimus 1948 metais, tai lietuvių ir kitų mažųjų tautų likimas bus baigtas.

Atlanto Čarteris ir Jaltos konferencijos tarimai Amerikos ir žmonijos istorijoje bus pažymėti, kaip didžiausia išdavystė pasaulyje.

Tikėtis, kad Amerikos politikieriai užtars Lietuvą, yra daugiau, negu juokinga. Ką jiems reiškia mažutė Lietuva, jei jie atiduoda Stalinui savo kraštą, kurio laisvė buvo iškovota krauju ir ašaromis.

Ką pasakytų apie dabartinius Amerikos politikierius Jurgis Washingtonas, Thomas Jeffersonas ir Abrahomas Lincolnas?

T. J. Kučinskas.

• — Berlyne, ypač sovietų zonoje, be jokių pėdsakų yra dingę visa eilė politikos veikėjų, daugiausia priešingų komunistams socialdemokratų.

Vakar, šiandien ir rytoj

V. TYSLIAVIENĖ

KAS BUS SU BALF?

Bendras Lietuvių Fondas, kaip National War Fund narys, gyvuoja paskutiniuosius mėnesius.

National War Fund, kaip žinoma, praėjusį rudenį pravedęs paskutinį aukų vajų, yra likvidacijos stadijoje. Naujų piniginių paskyrimų tautiniams fondams iš šios įstaigos daugiau nebus. Tie fondai, kurie dar norės teikti pašalpą karo tremtiniams, nuo š. m. spalių mėn. turės surasti kitokias priemones pinigams sukelti.

Mūšiškis BALF, žinoma, bus viena iš tų įstaigų, kurių veikimas ateityje būtinas. Maža dalis tremtinių, iki šiol išsilaikę iš BALF teikiamos pašalpos, emigruos į kitus kraštus ir pradės savarankiškai kurtis. Bet didžiuma pabėgėlių vis dėlto liks Europoje ir iš viso ko atrodo, kad jų sunki būklė bus mažai pasikeitusi.

Ar BALF vadovybė turi paruošusi kokius nors planus ateičiai, dar neteko girdėti. Bet be didelio nagrinėjimo ir neturint tikrų duomenų maždaug kokios sumos reikalingos lietuvių šelpimui, viena yra aišku: Amerikos lietuviai jokiu būdu nepajėgs sukelti tiek lėšų, kiek iki šiol buvo gaunama iš National War Fund. Abejotina netgi, ar bus galima sukelti bent tiek, kiek, pavyzdžiui, dabar išleidžiama tik BALF personalui išlaikyti. Šiuo metu prie BALF susitelkę keliolika žmonių, kurie savo patyrimu šalpos darbe būtų nepakeičiami. Bet klausimas, ar tie patys tarnautojai su tokiu pat nuoširdumu ir pasiryžimu sutiks dirbti šalpos darbą ir tada, kai jų algos galbūt perpus bus mažesnės. Tokiu atveju, žinoma, bus reikalingi savanoriai, kurie, kaip ir daugelyje šalpos ir labdaros įstaigose, dirba be jokio atlyginimo.

LAIKAI IR ĮVYKIAI

Atrodo, kad laikas ir įvykiai padės išlyginti kai kuriuos nesusipratimus, kilusus Amerikos lietuviuose.

Persiorganizuojant BALFui, ar teisingiau sakant, BALFo dabartinėms pajamoms nutrūkus, neišvengiamai turės persiorganizuoti ir Lietuvos vadavimo įstaigos. Sukelti keletą šimtų tūkstančių dolerių šelpimo reikalams bus gana sunku ir, suprantama, vadavimo įstaigų pajamos pirmiausia sulieses.

Reikia tikėtis, kad tai nesudarys konflikto tarp BALF ir ALT ar Misijos. Nors iš paviršiaus žiūrint, kartais atrodo, kad tos įstaigos dirba labai svarbų darbą, bet kiekvienas lietuvis širdies gilumoje jaučia, kad nė viena iš jų Lietuvos neišvaduos... Lietuvių gelbėjimo klausimas yra ir bus svarbiau už viską ir dėl to jokių kompromisų negalės būti.

Philadelphijos lietuviai — viena iš pirmųjų lietuvių kolonijų, kuri nepriklausomybės minėjime sukeltas aukas įteikė BALFui, o ne Tarybai, kaip buvo tikėtasi. Nereikia būti pranašu, norint numatyti, jog panašiai pasikartos ir kitose kolonijose. Visai naturalu, kad Amerikos lietuviai savo paramą daugiausia teiktų tai įstaigai, kuri yra pilna žodžio prasme vieninga.

PRAEITIS BE DABARTIES

Informacijų Centro vedėjas adv. Jurgėla parašė dar vieną veikalą... žinoma, apie tolimą Lietuvos praeitį...

Stačiai nesuprantama, kaip adv. Jurgėla, sėdėdamas Informacijų Centre, gali užsiimti darbu, kuris šiuo metu mažiausios reikšmės turi.

Lietuvos tremtiniai, taip pat ir kai kurie pabėgėliai, atvykę į Ameriką, suteikė tiek žinių ir dokumentalių įrodymų apie įvykius Lietuvoje, kad būtų galima paruošti puikiausią veikalą įdomų Amerikos visuomenei ir spaudai. Tokias žinias Informacijų Centras praleidžia beveik nepastebėjęs...

Pasirodo, kad adv. Jurgėlos raštai jau įsipykę ir pačiai Tarybai, kuri atsisakė vėliausią jo veikalą išleisti.

Adv. Jurgėla dabar leidėjo meškerioja Misijos narių tarpe... Bet veltui jo pastangos. Jeigu jo raštai įsipykę ALT, tai kaip galima tikėtis, kad jomis susižavėtų Misijos rėmėjai, kuriems visą laiką atrodė, jog Informacijų Centras pasirinko ne savo profesijos žmones.

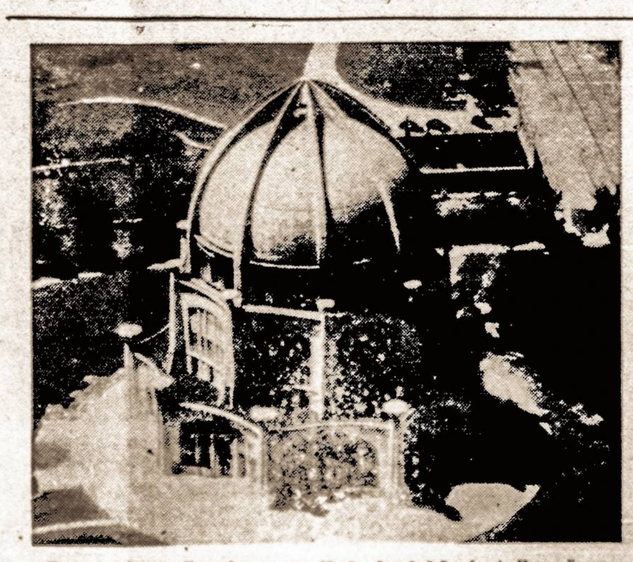

Tai yra Baha'i arba pasaulinės brolybės ir taikos šventovė, Wilmette, Ill., kurios bokštas karo metu buvo rodyklė skrendantiems Amerikos laivyno lakūnams

Vinco Krėvės tragedija

Rašo Vienybės bendradarbis Europoje

(Tęsinys)

Justas Paleckis, liaudininkų partijos aktyvistų, nevykęs poetas, bet judrus žurnalistas, buvo pastatytas visų tų iškamšų būrio priešakyje.

Vidaus reikalų ministras Mečys Gedvilas, už poros mėnesių tapęs tikruoju Lietuvos "Molotovu," liaudininkų veikėjas provincijoje, ką tik įstojęs į komunistų partiją,—taip pat žurnalistas, kiek anksčiau Telšiuose leidęs ir redagavęs mažą "pažangiosios" nuotaikos laikraštuką — "Žemaitį"...

Ir naujai įsteigtas sveikatos ministras žydelis dr. Koganas taip pat buvo pareiškęs, kaip mediciniškų, tuberkuliozinių straipsnių rašytojas žurnalistas!

Ir kai kurie kiti ministrai, viceministrai, direktoriai bei referentai, kuriuos Dekanozovas su Pozdniakovu kasdien šaukė į Lietuvos liaudies reikalų tarnybą ir sargybą, — buvo daugiau ar mažiau rašytojai, poetai, žurnalistai, kritikai, reporteriai. Žodžiu, — visa gausi kultūrbolševizmo plėjada, išaugusi ir išauginta ne vienais metais, ir ne vieno Krėvės pastangomis...

Atėjo tikros ir didžios literatūrininkų triumfo dienos! Pergalė su raudonųjų tankų ir SSSR užsienių reikalų vicekomisaro Dekanozovo pagalba!

KELI VEIDAI

Tik labai trumpos atminties žmonės galėjo nepastebėti, kad vis dėlto pačią nuostabiausią ir garbingiausią karjerą staiga padarė tie literatūrininkai, kurie prieš keturis metus buvo Vinco Krėvės redaguoto žurnalo Literatūros artimieji ir pagrindiniai bendradarbiai.

Su to žurnalo bendradarbiais atsitiko taip, kad stačiai, kaip sakoma, neišmesi nė vieno žodžio iš senos dainos...

Paimkime keletą ryškesnių pavyzdžių.

Jono Šimkaus nė nebeminėsime. Jau žinoma, kaip šis ligi šiol menkas žurnalistas, eilėkalys ir ilgus metus buvęs Lietuvos Žinių redakcijos žiurkė bei kai kurių bulvarinių laikraštukų a la Sekmadienio bendradarbis, — staiga pasidaro Dekanozovo sudarytosios "liaudies" vyriausybės oficiozo vyriausias redaktorius...

Antanas Venclova, programinių Literatūros straipsnių rašytojas — tampa švietimo ministru, o vėliau—liaudies švietimo komisaru!

Kostas Korsakas Radžvilas, kurio istorija ryšium su Krėve buvo daug kartų minėta, — tampa Eltos direktoriumi, radijo kalbėtoju svarbiausiems "vyriausybės" pranešimams, visų propagandinių valdžios instrukcijų vyriausiu vadovu, vėliau Valstybinės Leidyklos direktoriumi.

Salomėja Neris — raudonojo Kremlio caro dainė, poemos apie Staliną autorė, delegatė į Maskvą prašyti "sutikti" Lietuvą prijungti prie Rusijos ir taip toliau...

Juozapas Banaitis, viliončelistas ir kažkoks rašytojas, Literatūros bendradarbis muzikos reikalams — tampa Valstybės radiofono direktoriumi, "liaudies seimo" nariu ir... biudžeto komisijos pirmininku!

Petras Cvirka... — argi beminėti? Tampa Lietuvos rašytojų vyriausias politrukas, visokių tarnybų skirstytojas, pragalbininkas ir "liaudies seimo" dirigentas. Kai kas nors Petruką paklausdavo, kodėl pasitenkina vis dėlto tokiais kukliais titulais, jis užduseš atsakydavo:

—Nesvarbu dabar stambūs ti tulai! Svarbu, kad visą kultūros darbą aš dabar Lietuvoje turiu rikiuoti ir derinti. Tai daug atsakingesnės pareigos, negu kokio ministro...

Net poetas humoristas Teofilis Tilvytis, švelnus kunigų familijos berniukas, už vieno eilėraštuko paskelbimą Literatūroje buvo atlygintas ir padarytas vienintelio komunistinės literatūros žurnalo Raštai redaktoriumi. Be to, jis buvo apgyvendintas milijonieriaus Jono Vailokaičio namuose ir stai ga raudonai pagarsėjo, parašęs eilėmis šlykštų ir akiplėšišką laišką nuo bolševikų pabėgusiam Vailokaičiui.

Buvo atnagradytas ir Liūdas Gira, nors jis savo laiku prie Literatūros dar nedasiprotėjo prisidėti, o už tat vėliau kitaip pasidarbavo. Jis tapo net švietimo viceministru!

Smulkesnių kulturboševizmo įžymybių sąrašą būtų galima tęsti dar per keletą puslapių.

INTELIGENTIŠKI ATVEJAI

Literatūra turėjo ir daugiau bendradarbių. Vieną kitą iš profesūros, kaip pav. praktiškai niekad neaiškų prof. Balį Sruogą (nors vertingai savo laiku bendradarbiavusį prie Tautininkų S-gos įstatų deklaratyvinės dalies paruošimo), socialdemokratą prof. Vaclovą Biržišką (Mykolo brolį) ir kitus.

Tai buvo daug intelingentiškesni bendradarbiai, ir jie jokių naujų karjerų nepadarė. Bet ir jiems apsimokėjo bendra darbiavimas Literatūroje. Tuo tarpu, kai visa eilė žymių veikėjų NKVD buvo areštuojami ir deportuojami, jiems nieko blogo nenutiko. Jie dirbo senose vietose įprastą darbą, daugiau ar mažiau jį "laiko dvasios" pažadais padarydami. Daugiau laižėsi Balys Sruoga ir jau rašė rusvas kantatas. Ir šiandien jis, kaip Rentelno įkaitas, grįžęs iš nacių koncentracijos stovyklos į Lietuvą, vėl dalyvauja tarybinių rašytojų sąjudyje. Tik, rodos, panašiai kaip Dauguvietis, išgyvena šeimyninę tragediją: jo žmona, istorikė rašytoja Sruogienė-Daugirdaitė su dukterimi pabėgo iš Lietuvos nuo antrojo "raudonojo rojaus..."

Prof. Mykolas Biržiška Literatūroje nieko nerašė, bet jis buvo Literatūros leidėjų kolegijos pirmininkas ir pats aistringiausias Literatūros advokatas polemikoje prieš Valkinišk. Jis ir prie bolševikų okupacijos (nežiūrint, kad menševikas ir socialpatrijotas, taigi socialfašistas...) buvo paliktas Vilniaus universiteto rektoriaus pareigose. Tai, beabejo, reiškė didelį pasitikėjimą iš Dekanozovo ir Šniečkaus pusės. Žymiausias Literatūros advokatas turėjo būti kompensuotas bent tokiu pasitikėjimu.

Bet apie Mykolą Biržišką dar neįdomu rašyti. Kiek girdėti, jis pats rašo plačius atsiminimus. O pasakyti jis daug turėtų apie priešbolševikinį, bolševikinį ir vėliau nacistinį laikotarpį. Nacių laikotarpyje Biržiška parodė irgi itin maža, stačiai, kaip jam, per maža politinės išminties ir nuovokos.

Bet įdomiausia, ką M. Biržiška dabar pasakytų dėl savo straipsnio, kurį jis apie 1937 m. pradžią išspausdino Chicagos Naujienose. Tame straipsnyje jis aršiai gynė Literatūrą ir literatūrininkus, be galo piktai ir paniekinančiai puolė Vairą ypač Valkiniškį, kaip mulkį ir "donošČiką." Tur būt, dėl to, kad Valkiniškis prieš keturis metus "donosavo," tai yra — Lietuvos visuomenei pranešė ir "apskundė," kad Literatūros žurnale ir universiteto priedangoje yra susimetę kultūrbolševikai, kurie knisasi po Lietuvos nepriklausomybės pamatais?

Štai už ką M. Biržiška taip niekino ir per paiką durnelį laikė Valkiniškį, gynė Krėvę ir į padanges kėlė Literatūrą. Nežinia, ar iš beribės hipokrizijos, ar dėl naivumo, ar dėl paprasčiausio nesusivokimo jis tame straipsnyje Krėvę perstatė, kaip tautininką (!), kurs visuomet apsidirbtų su bet kokiais bolševikais. Taip pat, — tik po keturių metų pasirodė, kaip Krėvė apsidirbo su bolševikais. Tik nepamirština, kad žodis "apsidirbo" lietuviškai turi kelias reikšmes, ir viena iš jų nėra ypatingai elegantiška.

Su M. Biržiškos straipsniu P. Grigaičio Naujienos tada paskelbė net specialų vedamąjį, kur buvo reiškiamas pasipiktinimas dėl "pažangios minties" persekiojimo Smetonos diktatūrinėje Lietuvoje. Betgi kaip tik tos "pažangiosios minties" atstovai, visas Literatūros štabas! — 1940 m. birželio mėnesį atsistojo prie "vairo" ir taip "pavairavo," kad Lietuva bematant pasidarė Sovietų Rusijos provincija.

Tik po keturių metų Naujienos pradėjo baisiai patrijotiškai kovoti lygiai prieš tuos pačius ir tokius pat "pažangiosios minties" atstovus, kuriuos jos anuomet nemažiau karštai gynė. Ne jie pasikeitė, tik Naujienos, už ką sveikiname.

Jei taip ėmė prie Dekanozovo sektis Literatūros bendradarbiams, tai kas atsitiko su pačiu šefu...

PAGALIAU — MINISTRAS!

Protingas skaitytojas gali avansu nuvokti, kad jei taip pui kiai buvo kompensuoti net eiliniai bendradarbiai, tai pats šefas turėjo susilaukti dvigubo atpildo! Nes jei būna kompensuojami šviežios datos simpatikai, tai senesni užsitarnavę veteranai turi būti dar daugiau pagerbti.

Literatūros šefas Vincas Krėsė Mickevičius, ketvertą metų po to ištikimai bendradarbevęs su mūsų kultūrbolševikais ir jų kritikos iškeltas į "pažangiausio rašytojo" laipsnį, — buvo tinkamai kompensuotas.

Krėvės asmuo iš karto atkreipė Dekanozovo dėmesį. O gal jau iš pat Maskvos jis atsivežė gatavą mūsų "liaudies respublikos valdžios" sąrašą...

Literatūros šefas, kaip ir pridera, užėmė dar aukštesnę vietą, negu jo šaunieji bendradarbiai.

Jis tapo — ministras Dekanozovo Paleckio vyriausybėje! Ir ne betkoks, o užsienių reikalų ministras. Truputį buvo keista, kad Krėvė pasidarė ne švietimo ministru, kaip kadaise Šakenio laikais geidė, bet— užsienių reikalų ministru. Dar kartą mūsų šarūne "diplomatiniš" kipšukas nugalėjo kultūrinį ožį.

Maža to, kad ministras. Smetonos koalicinių vyriausybių laikais Lietuvos ministrų tarygoje buvo neseniai įvestas naujas ministro pirmininko pavaduotojo postas.

Ir Krėvė, šalia užsienių ministro portfelio, iš karto buvo paskirtas ministro pirmininko Paleckio pavaduotoju! Taigi, rangu aukštesnis už visus kitus "liaudies ministrus..."

Bet kadangi ministras pirmininkas Paleckis su sovietų tankų ir Dekanozovo pagalba tuojau pasiskelbė eąs "Respublikos prezidentas," tai Krėvė automatiškai buvo padarytas "liaudies vyriausybės" ministru pirmininku.

Vyriausybės šefas! Savo rangu oficialiai "antras" asmuo Lietuvoje. Faktinai galbūt tik penktas ar šeštas. Mat, tikroji eilė buvo tokia: Dekanozovas, Podzniakovas, Sniečkus, Gedvilas, Paleckis, Krėvė.

Dainavos šalies kunigaikštis Šarūnas, pagaliau, triumfuoja.

(Bus daugiau)

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

(Tęsinys)

— Tuojau, ponas Stampai. Tamsta turi būtinai kiek pailsėti.

Plutonui išėjus iš arklydės tuojau priėjo prie Calchuno arklio ir, užnėręs jam ant kaklo kilpinę, kėlė jam koją po kojos, kad apžiūrėtų pasagas, vinių išdėstymą, jų formą. Apžiūrėdamas paskutinę pasagą labai apsidžiaugė: pasaga buvo trūkusi. Nustatyti didesniam tikrumui ir tikslumui, su peiliu nuplėšė nuo kanopos pasagos likutį ir įsidėjo į kišenę. Tuojau sugrįžo Plutonas, nešdamas degtinės ir užkandžio, ir Stampas, tarytum niekur nieko, ėmė užkandžiauti.

— O kur jūs arklius kaustote? — paklausė Stampas, neva neturėdamas ko pasakyti.

— Turime savo kalvį, Jacką. Kodėl tamsta klausi?

— Taip sau. Norėjau perkaustyti savo kumelę.

— O, Jackas bematant pakaustys.

— O kada jūs kaustėte savo arklius?

— Prieš savaitę laiko. Paskutinį kaustės panelė Luizės mustangą. Dabar ponas Calchunas liepė pakaustyti bėrį, kurio viena pasaga jau sulūžusi. Ar pašaukti Jackas, ponas Stampai?

— Ne, dabar jau vėlu. Skubinuos. Pasidabinsiu joti minkštu keliu, tai dar senų pasagų užteks.

Patyręs visą, kas jam buvo reikalinga, medžiotojas padėkojo už vaišes ir išjojo.

PĖDSAKAI

Iš kelio einančio iš Pointdeksterio namų, Stampas pasuko į preriją, neatitraukdamas nuo žemės akių ir akylai dėmėdamasis kiekvienu arklio pėdsaku. Ūmai sustojo, nušoko nuo balno ir išsiėmęs iš kišenės nulūžusios pasagos likutį, ėmė ją taikinti į pastebėtą pėdsako įdubimą.

— Štai tikrojo žmogžudžio pėdsakas! — sušuko nudžiugęs senis.

Suradęs šitą pėdsaką, Stampas ne sėdo ant arklio, bet vesdamasis jį rankoj palengvėle ėjo keleliu, sekdamas tolimesniais pėdsakais. Nematė nė begalinės padangės mėlynumo, nei gausaus plačiųjų stepų žaliumo. Staiga kažkas šovė... Toli paliai miška iškilo debesėlis dūmų.

— Tur būt, koks kvailys čia medžioja! — bumtelėjo senis sau po nosim. Išskyrus vilką, nieko kito čia nesumedžiosi. Įstabu, kaip tie vilkai čia dar badu neišdvėsė. Nagi štai lekia ir arklys! Dieve! Tai be galvos raitelis!

Stampas neapsiriko. Paslaptingas raitelis jojo tiesiog į jį. Būdamas kiek prietaringas ir manydamas, kad tai yra koks viršgamtiškas reiškinys, Stampas ilindo su kumele į krūmus ir laukė. Po valandėlės raitelis pralėkė pro jį, parodydamas gerai pažįstamą balną, skrybėlę ir mėlyną bluzę. Medžiotojas tik nespėjo gerai pamatyti raitelio galvos, kurią jis laikė prispaudęs prie šono.

— Dieve! — sušuko Stampas. — Nejaugi iš tikrųjų vargšas jaunikaitis užmuštas?..

Ilgai negalvodamas, į kurią pusę pasiversti, Stampas iškišo galvą iš krūmų ir pažiūrėjo į tą pusę, iš kur buvo išgirdęs šūvį. Nustebo. Iš miško išjojo Kasijus Calchunas ir nusivijo begalvį raitelį. Jiedviem pradingus iš akių, medžiotojas užšoko ant arklio ir nujojo ta pat linkme, kuria buvo nujojęs raitelis be galvos ir Calchunas. Greit prijojo kietą kalkių žemę ir pamatė pėdsakus. Toli pamatė Kasijų, puldinėjanti čia į kairę, čia į dešinę. Jis ir gi buvo pamatęs raitelio be galvos pėdsakus. Po ilgo ir bergždžio ieškojimo Calchunas nujojo Leonos linkui. Stampas irgi nusivylė savo darbu. Matydamas, kad kalkėtoj žemėj nėra likę jokių pėdsakų, grįžo prie pirmutinio savo tikslo.

(bus daugiau)

LIETUVIŲ NUOTYKIAI VOKIETIJOJE

NUO NEMUNO IKI DUNOJAUS

Rašo **Sofija Ambrazevičienė**

Tuo tarpu pasiliuosavo kambarys ir Marytei su Jonu buvo leista jame apsigyventi, mokant po 7 markes į parą. Jonas jau buvo gavęs darbą radijo fabrike, ir šiaip taip pajėgė už jį mokėt, bet kambarys buvo pereinamas. Už durų gyveno kažkokių rusų šeima. Jie dieną ir naktį vaikščioja per mūsų kambarį, skambindavo balaiką ir neduodavo ramybės. Laimė, šitam kambary neteko ilgai būti, nes Jonas, kaip geras specialistas, gavo iš fabriko mažą butelį, kur jie netrukus ir persikėlė. Pasilikau pensione viena.

Kuriam laikui praslinkus, pasirodė, kad man teks ne tik ką nors virti ir tvarkyti virtuvė, bet ir kitus darbus, kurie man buvo kraunami po valei, atlikti. Be manęs buvo dar dvi italų studentės - kambarinės, bet jos nespėdavo apsidirbti. Pirmiausiai reikėjo padėti tvarkyti kambarius ir dulkinti kilimus. Kilimai buvo labai dideli ir sunkūs, ir mes visos trys vos galėdavom juos pakelti. Kambariai, kurių buvo išviso 26, buvo suterenoj, pirman ir antram aukšte. Iš vieno aukšto į kitą teko laipioti viduriniais, vingiuotais laiptais, kurie buvo panašūs į laiptus povandeniniam laive. Jie nebuvo aukšti ir turėjo iš vieno aukšto į kitą tik 25 laiptelius, bet jais teko bėgioti į dieną nesuskaitomą skaičių sykių, ir pagaliau, tas labai nuvargindavo. Kambariai apstatyti buvę gražiais, bet dabar senoviškais baldais, kurie ilgainiui, buvo išklibenti ir tamsūs. Lovos-medinės, ir jose veisėsi daugybė blakių, nuo kurių labai kentėjo visi gyventojai. Blakių taip pat netrūko po paveikslais, kurių buvo nemažai ant sienų. Tai buvo, daugiausia Vienos ar jos apylinkių vaizdai. Gyventojai dažnai pasiskųsdavo šeimininkei, kad dėl blakių jie negali miegoti, bet ji nesigriebė jokių priemonių joms išnaikinti ir visuomet atsakydavo: ką daryt, ponai, karas! gali būt dą blogiau. Spiriama gyventojų, kartą šeimininkė pasiryžo išnaikinti blakes, bet gana keistu būdu. Atvedė kažkokį seniuką ir pasakė, kad tai yra žinomas Vienoje blakių naikintojas. Tas atsinešė blekinėj nuo konservų kažkokių geltonų dažų. Pasilipėjęs kopėčiomis, jis apvedė tais dažais piršto platumo juostelę palei lubas, tokiam pat juotelėm apvedė palei duris ir langus, paskui murmėjo kažkokius paslaptingus žodžius. Taip jis padarė kiekvienam kambaryj. Aš negalėjau susilaikyt juoku ir išreiškiau abejojimą, kad nuo to išnyktų blakės, bet seniukas tik pažiūrėjo į mane su pasigailėjimu ir panieka ir nieko neatsakė. Šeimininkė šventai tikėjo, kad nuo to blakės išnyks, sumokėjo po 30 markių už kambarį. Žinoma, nuo to nestipo nė viena blakė, ir aš jų palikau nemažiau, kaip radau. Kambariai buvo nors pusiau tamsūs, bet dideli ir erdvūs. Kiekviename gyveno keturi-penki žmonės. Sunku įsivaizdinti panašų mišinį žmonių, kurie tarp savęs taip gerai sugyveno, turėdami tik tiek bendra, kad jie visi pabėgę iš tėvynės! Čia buvo visai seni, vidurinio amžiaus ir jauni vyrai, moterys ir panelės, čia buvo valdininkai, rašytojai, dainininkai, šokėjos ir spekuliantai, čia buvo italai, lenkai ukrainiečiai ir rumunai, bet daugiausia serbų. Jie gamindavo savo įpraštus valgius, triukšmavo, dainuodavo ir šoko. Kartais, vienas kitas, atvažiavęs iš namų, atveždavo ir visokių skanestų: rūkytų kumpių, dešrų, vynuogių, marinuotų abrikozų ir slyvų. Neapsieidavo ir be degtinės. Tuomet prasidėdavo tikras balius. Sueidavo visi serbai ir mes, trys tarnaitės buvom kviečiamos dalyvauti puotoje. Viskas būdavo suvalgoma ir vėl prasidėdavo alkis.

Visai šiai įvairiaspalviai publikai reikėjo visokeriopai patarnauti: bėgiot į krautuvę, nešioti paštą, kviesti prie telefono, šildyti vandenį ir prosą, išleisti ir įleisti ateinančius kartais vėlai naktį ir t.t. Baigiantis vasarai, atvažiavo iš kurorto šeimininkės duktė su savo sužadėtiniu, rumunu daktaru Dušaru. Tai buvo gana graži ir jauna panelė. Į vidujinę pensiono tvarką jinai visiškai nesikišo, per dienų dienas gulėjo sofoj ir skaitė romanus, arba eidavo pasivaikščioti, su savo sužadėtiniu, kuris ją labai mylėjo ir nieko jai negailėdavo. Šeimininkės gyvenimas pagerėjo, bet man pasunkėjo. Dr. Dušaras dažnai gaudavo iš Rumunijos didelius siuntinius visokių produktų, be teisėtų keliu gaunamų maisto kortelių, jisai dar jų nupirkdavo iš šalies. Pirkimų ir pardavimų kortelių ir visokių prekių iš po skverno daugiausia užsiimdavo graikai. Nuėję į Karolio Aikštės sodnelį, galima buvo pamatyti daug stovinčių grupių po tris keturis žmones, graikų ir italų. Pamatę praeivį atsiskirdavo ir grupės vienas ir, priėjęs, šnibždėdavo į ausį: — Ar nereikalinga jums duonos, mėsos, sviesto? O gal reikalinga aukso, brilijantų ar angliškos medžiagos? Jei pasirodydavo, kad reikalaujama prekė yra, čia pat, beeinant, susitardavo dėl kainos. Kainos kasdien keitėsi, čia kildavo, čia krisdavo, bet tūlą dieną visi sodnelio pirkliai laikėsi vienos ir tos pačios kainos. Nuėję čia pat į krūmelį, buvo mokami pinigai ir įteikiama prekė, kuri buvo ištraukiama iš užančio, iš po skverno, iš bato, kojinės, arba dar iš kokios paslaptingos vietos. Policija dažnai apsupdavo šią vietą ir gaudydavo spekuliantus. bet daugiau tik del akies. Penkiolikai minučių praslinkus, jis švilpdavo iš visų kampų ir vėl sueidavo į sodnelį.

Atvažiavus šeimininkės dukrai, atsirado daug skalbimo: blūzių, suknelių ir kitų moteriško tualeto dalykų. Vieną sekmadienį po pietų, atvažiavo kažkokia jauna moteris su naujagimiu kūdikiu. Šeimininkė pareiškė, kad tai jos pensiono vedėja, žuvusio karo lauke karininko žmona, Gudyva, gulėjusi ligoninėj dėl gimdymo. Dabar ji vėl eis savo pareigas, ir kad nuo šios dienos visokiais reikalais kreiptis prie jos. Gudyva buvo nesveika ir pati savo kūdikio nemaitino, kad aš turėjau kas tris valandas, dieną ir naktį, gaminti kūdikiui šviežią maistą ant gazinės plytelės. Nors man buvo sunku, bet kitos vietos ne ieškojau, nes galvojau, kad vistiek neteks Vienoj ilgai būti, o pas Marytę su Jonu nenorėjau eiti, kad juos neapsunkinus ir slėpiau teisybę. Gudyva nuolat buvo persisunkusi piktumu. Viskas jai negerai, viskas nešvaru. Norėdama parodyti prieš šeimininkę savo uolumą, ji nuolat, be reikalo bardavo tarnaites ir kabinėdavosi prie gyventojų. Tai buvo biaurus sutvėrimas, baltais, dažytais plaukais, nublukusiom, stiklinėm akim, ir nudribusiu pilvu. Ji nuolat jautėsi alkana ir siuntinėjo mane po kambarius prašinėti valgio, o šeimininkės išvogdavo ir suvalgydavo marmoladą, apkaltindama tarnaites. Kaip vėliau pasirodė, tai nebuvo jokio karininko žmona, bet apsigavusi panelė, kuri nežinojo, kaip išlieti savo piktumą už sulaužytą gyvenimą, ir ieškojo progos prie ko nors prikibti apsivedimo tikslu, kad tuo būdu galėtų padengti savo gėdą ir duoti kūdikiui vardą. Tokia proga greit pasitaikė.

Tuo laiku gyveno pensione lietuvis, Kauno baleto šokėjas, Musteikis, jaunas, gražus ir lipšnus vaikinas. Jis atsivežė nemaža pinigų, drabužių ir lašinių, bet nemokėjo ir nenorėjo skaitytis su centu. Kol jis turėjo, pas jį pavalgydavo visi, kas buvo nedavalgęs, ne tik lietuviai, bet ir serbai. Dėl savo geros širdies ir išlaidaus būdo, jis greit baigė savo atsargas ir įkrito į tokią bėdnystę, kad ne tik pats neturėjo ką valgyt, bet net pardavė savo apatinius marškinius ir kaldrą, kad galėtų sumokėti už kambarį. Kad jam kas padėtų—tokių draugų neatsirado. Tuo tarpu šeimininkė buvo išvažiavusi vienam mėnesiui poilsiui ir piniginius reikalus tvarkė Gudyva. Musteikis suprato, kad čia jis išeis neblogai, jei vykusiai suloš įsimylėjusio rolę, o Gudyvai tik to ir reikėjo. Ji pilnai patikėjo šiai klastingajai meilei ir ugdė širdy norą apsivesti. Ir, štai, mūsų Musteikis apsigyveno geriausiam kambary, valgo neblogus pietus, o po pietų eina su Gudyva į Sluko kavinę, kur būdavo galima net tais sunkiais laikais gauti skaniausių tortų ir pyragaičių. Vakare vėl pakviečia svečių ir baliavoja abudu iki vidurnakčio. Atvažiavusi šeimininkė ne tik nesupeikė Gudyvos flirto, bet dar jai pritarė. Kuomet dalykai taip toli nuėjo, kad buvo atvirai iškeltas klausimas apie apsivedimą, Musteikis išvažiavo nežinoma kryptimi, dar prieš tai pasiskolinęs pas Gudyvą 800 markių. Gudyva susinervavo ir apsirgo. Šeimininkė telegrama iškvietė jos motiną. Buvo nutarta nuo Gudyvos motinos kūdikį paslėpti. Taip praėjo apie dvi savaitės. Pagaliau atėjo sena teta Nikielenė ir viską pasipasakojo motinai, motyvuodama tuo, kad mielagystė-nuodemė ir kad Dievas gali už tai nubausti. Tada Gudyvos motina paėmė ją ir jos vaiką ir visi išvažiavo į Dancigą.

(Bus daugiau)

Apie lietuvių rašytojų draugiją ir jos veiklą

Lietuvių Rašytojų Draugija įkurta 1933 metų pavasarį Kaune. Likviduota 1940 metais, okupavus Lietuvą bolševikams.

Visus Draugijos gyvavimo metus jos narių skaičių buvo apie 100 asmenų. Į Draugiją buvo priimami tik tie rašytojai, kurie buvo išspausdinę bent vieną savaimingos vertės kūrinį. Draugijos pirmininkais buvo Vaižgantas, Putinas, Ign. Šeinius, J. Grušas.

Į komunistų suorganizuotą Draugiją iš senosios draugijos narių buvo priimta tik pusė — aktyviai pasireiškė Trečio Fron to dalyviai, neva buvę neutralūs ir nauji komunizmo garbintojai.

Prasidėjo tikras rašytojų prie vartavimas. Pagal užsakymus jie turėjo rašyti ne tik eiles, apysakas, bet ir "liaudies seimo" narių biografijas, "stachanovičių" pasisakymus ir pan. Kiekvienas žinojo, kas laukia už įsakymo neatlikimą. Turėjo lankyti ideologines paskaitas, ir "mokytis..."

Užėmus Lietuvą vokiečiams, Stalino saulės dainiai išbėgo kartu su politikieriais. Rašytojo vardas buvo smarkiai suteršt as. Ilgą laiką tarp tautos ir rašytojų buvo gili bedugnė. Maža buvo vardų, galėjusių prabilti drąsiai ir atviral. Tik užimtoji opozicinė padėtis prieš naujus pavergėjus, reabilitavo lietuvį rašytoją. Šią vergiją lietuvis rašytojas išėjo nepalužęs. Peorganizuota draugija veikė nelegaliai. Jos pusė narių šiandien toli nuo tėvynės.

EUROPAI ATSIRŪGSTA KOMUNIZMAS

(Vienybės korespondento Paryžiuje)

(Atkelta iš 1 pusl.)

mą. Tai buvo visiems aišku, kodėl pirmomis krizės dienomis prancūzus buvo apėmęs didelis nerimas dėl ateities. Net paprastai gana nuosaikūs ir atsargūs laikraščiai tada atvirai ir garsiai puolė komunistus, atvirai vadindami juos Maskvos patriotais, saugojančiais Sovietų Sąjungos prietiltų Vakarų Europoje. Tačiau komunistams ir šį kartą pavyko panaudoti gudrią taktiką: supras dami, kad imtis vyriausybės sudarymo atsakomybės Prancūzijoje šiuo metu, siaučiant itin sunkiai ekonominei krizei, tai reiškia — nertis sau kilpą ant kaklo jau visai priartėjusių rinkimų akivaizdoje, komunistų lyderiai suvaidina nuolaidas ir prieina vėl prie trilypės koalicijos vyriausybės formulės. Pasirašytos paliaubos tarp trijų didžiųjų partijų tuo tarpu neleidžia pasireikšti antikomunistinei kovai visu aštrumu, nors komunistų padėtį tose paliaubose žymiai apsunkino kaip tyčia tomis dienomis Maskvoje paskelbtasis sovietų prezidento Kalinino straipsnis, kuriame ne tik puolami, bet ir iškoliojami kitų valstybių demokratinių partijų, o ypač socialistų lyderiui Leonui Blumui.

ATSIPEIKĖJO

Jei iki šiol buvo galima kalbėti tik apie gaivališkus pasireiškimus, besistengiančius gelbėti Prancūziją nuo komunizmo pavojaus, tai dabar šioji akcija vis labiau įgauna organizacinės formas. Jau kiek anksčiau buvo kilusi mintis suorganizuoti išsisklaidžiusius dešinesniųjų pakraipų veikėjus į vieną partiją. Prieš keletą dienų toji "Respublikoniškoji Laisvės Partija" jau išėjo į viešumą, sukviesdamas savo pirmąjį masinį susirinkimą. Suplaukė žmonių minios, keletas tūkstančių norėjusių patekti į salę gavo likti gatvėje. Partijos organizatoriai paskelbė sukviesią sekantį mitingą žiemos velodrome, kuriame gali tilpti apie 50,000 žmonių. Mitingo metu ne tik iš organizatorių pusės pareikštas griežtas nusistatymas prieš marksizmą, bet ir publika nepašykštėjo karštų replikų komunistams, reikalaudama iš partijos organizatorių, kad kaltinimai prieš komunistus būtų pagaliau viešai iškelti parlamente.

PRIEŠ KOMUNISTUS

Yra pagrindo manyti, kad rinkimams besiartinant Prancūzijoje susidarys stiprus prieš komunistinis, demokratinis frontas. Paskutiniuoju metu pasireiškia pastangos suorganizuoti, be ką tik minėtos dešiniųjų partijos, ir tas kairiųjų partijas, kurios viešai pasisako prieš marksistinę diktatūrą. Ton sujungton partijon įeitų radikalai (prieš karą ilgą laiką turėję daugumą Prancūzijos parlamente) ir keletas jaunų, iš rezistencijos kilusių, demokratinių grupių, kurių socialrespublikoniškas nusistatymas neįveda jų tiesioginėn socialistų priklausomybėn.

Taip Prancūzijoje, kaip ir visur Europoje, organizuojasi pasireiškimas komunistų diktatūros siekimui. Niekas negali būti pranašu ir iš anksto pasakyti, kaip šiuo klausimu pasisakys prancūzų balsuotojų masė rinkimuose. Tačiau galima paminėti vieną faktą, kuris gal ir leistų daryti kai kuriuos spėliojimus: vasario pradžioje kai kuriose Prancūzijos departamentuose buvo perrenkama keletas atstovų į savivaldybes. Tuose rinkimuose komunistai visur buvo sumušti: net ir ten kur anksčiau buvo išrinti komunistai, dabar jų vieton įėjo demokratiškųjų partijų — socialkatalikų (MRP), radikalų ir socialistų — kandidatai.

Simas Marūnas.

KIEK DABAR LIETUVOJE GYVENTOJŲ?

Šiuo metu "tarybinėje" Lietuvoje skaičiuojama apie 2,-500,000 gyventojų. 1939 metų gale Nepriklausomoje Lietuvoje (su Vilniumi, bet jau be Klaipėdos krašto) statistika rodė netoli 3,-000,000 gyventojų.

Per šį karą žuvusių, dingusių ar pabėgusių "tarybinės" įstaigos priskaičiuoja ligi 300,000. Neaišku tik, ar į šį skaičių jos įtraukia 50,000 į Sibirą ištremtų lietuvių, ar ne. Vokiečių nužudyti Lietuvos žydai čia įskaitomi.

TYLIMA APIE PABĖGĖLIUS

Visą laiką bolševikų spauda Lietuvoje nieko nerašo apie pabėgėlius, tarsi jų visai nebūtų. Oficiali linija yra tokia, kad vokiečiai atsitraukdami iš Lietuvos daug deportavo ir viskas.

Bolševikai nenori sukelti nė minties, kad kas nors būtų galėjęs bėgti iš jų rojaus.

Kaip žinoma, visai kitaip jie

INTELIGENTAMS LENGVA GAUTI TARNYBAS

Šiuo metu Lietuvoje, kaip niekad anksčiau, lengva inteligentams gauti geras tarnybas. Jei tik kas negali būti perdaug ryškiai pakaltinamas, kad "bendradarbiavo su naciais," tam siūlomos visokios aukštų laipsnių ir skambių pavadinių tarnybos.

Lietuvos kvislingams, mat, baisiai trūksta socializmo statytojų. Nebepajėgia jų beprigaminti ir Maskva. Ji jų prisiunčia gana daug, bet visokius azijatus ir pusidijočius, kurie labai tinka būti enkavedistais, bet visiškai netinka kokiam nors darbui dirbti.

Tiems, Kurie Nori Pradėti ar Didinti Smulkųjį Biznį!

GAUKITE BIZNIO PAGALBĄ DOVANAI per NEW YORKO VALSTYBĘ!

Štai proga gauti—dovanai mamatinių biznio žinių, svarbių sėkmingam biznio vedimui! Teikiama jums per New Yorko Valstybės Planą Smulkiajam Bizniui didinti—planą, siekiantį kiek vienam patarnaut šioj Valstybėj! Pasako, kaip gaut naudingas knygutes, nurodymus, patarimus nuo sėkmingų vietinių biznio žmonių! Reikalaukite dovanai knygutės, kuri duoda smulkmeniškas žinias! Vengkite brangių klaidų! Negaišuokite. Šiandien išpildykite šį kuponą žemiau ir pasiųskit! **Dovanai! Iškirpkit—pasiųskit šiandien**

New York State Department of Commerce
Room 53 B 112 State Street, Albany 7, New York
Malonėkite tuojau atsiųsti dovanai knygutę duodončią pilnas žinias apie pagalbą, teikiamą pagal New Yorko Valsty-

Vardas .....

Adresas .....

Miestas ..... Zone..... Valstybė .....

Lietuva ir demokratijos

(Atkelta iš 4 pusl.)

mums laisvės nebūtų davusi, jei patys už ją nebūtume darbu ir ginklu kovoję ir išsikovoję. Patiems savo krutinėmis reikėjo atsiginti nuo anuomet dar silpno rusiškų bandų bolševizmo. Patiems nuo lenkų, kaip lygiai patiems ir nuo vokiškų bermondininkų. Jei patys darbu, gudrumu ir savanorių kraujo aukomis valstybės nebūtume įkūrę ir apgynę, tai jau anuomet ji būtų likusi arba Rusijos, arba Lenkijos, arba "demokratinės Vokietijos" provincija, su komisaru Kapsuku, vojewoda Želigovskiu, ar princu Urachu priešakyje.

Jokios kilniausios demokratinės idėjos, pačios vienos, ir Wilsono lūpomis nepriklausomos Lietuvos nebūtų sukūrusios. Demokratijos tada tik buvo palankios mažų tautų laisvei, — ir tiek.

O šiandien ar demokratijos taip pat žiūri į mažų bei vidutinių tautų laisvės išsaugojimą ir nepriklausomybių išlaikymą? Ko sulauktume ir ko galime tikėtis sulauksią iš demokratijų dabar, žiūrint griežtai lietuviško intereso akimis? Aišku, tik lietuviško, — nes kasgi kitas į mūsų tautos gyvybės klausimą žiūrės lietuviškai, jeigu ne mes patys ir tik patys?

Štai klausimai, nuo atsakymo į kuriuos pareina ir atsakymas — kiek lietuvių tautos iliuzijos demokratinių idealų ir tautų pagalba yra pagrįstos ir kiek naivios...

Niekad lietuvių tauta tiek nesitikėjo, negerbė ir tiek išganymo nelaukė iš demokratiškų anglosaksų tautų, kiek ypač vokiečių okupacijos metais. Demokratų pergalei, ne azerbaidžianiškų, bet tikrų demokratijų labui ne vienas lietuvis per šį karą yra sudėjęs kraujo auką ir parodęs besąlyginio idealizmo.

Ko lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė susilaukė iš demokratijos pergalės dabar ir ligi šiol? Ką padarė pozityvaus sutremptoms Lietuvos teisėms atstatyti liberališkosios, sociališkos ar katalikiškos demokratijos? Eilinis vokietis, italas, austras, bulgaras, o galbūt ir japonas šiandien gali jaustis daugiau apsaugotas, kaip žmogus ir pilietis, negu eilinis lietuvis, kuris tikriausiai bent šimtą kartų yra sudėjęs daugiau aukų kovai prieš nacizmą, negu eilinis brazilas, arba geltonodis korejietis, kuriam už penkių metų garantuojama nepriklausomybė (mat, pripažįstama, kad jis pradžioj net savo krašto pats dar nemokės tvarkyti...)

Tad kas mums, lietuviams, iš tų idealų, jei jie sudarė sąlygas mūsų kraštui užgrobti, mūsų tautai naikinti, jei savo laikysena ir mūsų tėviškių okupanto palaikymui daug kas dabar galvoja apie įsteigimą "taikos" ne dvidešimčiai metų, bet "visiems amžiams"? Demokratijos tuo tarpu, 1945-46 metais atstovauja pasaulinėje arenoje žymiai skirtingas idėjas ir metodus, negu 1918-20 metų. Tuos skirtumus sąmoningas lietuvis šiandien turi pažinti, prieš nieką neužmerkti akių, kad suprastų, kur jo tikėjimas yra vaikiškas ir naivus, ir koks yra kelias siekti pirmojo tikslo — lietuvių tautos suverenumo teisių atstatymo savo žemėje! Mūsų tautai dar nėra jokios naudos ir niekas tėvynėje negerėja, jei mes čia ir dukart tiek gyventume kilniausi ir putotų demokratijos tvaiku...

Tad nejaugi nebėra kelio? Dar ieškokim...

— Kardinolo Spellmano kvietimu, į Ameriką atvyksta Berlyno kardinolas von Preysing.

— Kovo 18 d. Columbia universitetas įteiks Winstonui Churchilliui garbės teisių laipsnį.

Vienybės jubiliejaus iškilmėms praėjus

Vasario 24 d. Labor Lyceum salėje, Brooklyne įvyko didžiulis koncertas Vienybės 60 metų sukakčiai paminėti. Apie programą ir publikos gausumą netenka kalbėti, nes Vienybės parengimuose visados nuo publikos svetainės sienos braška.

Taip, Vienybė atšventė savo 60 metinį jubiliejų. Reiškia, dar reikia Vienybei pagyventi 40 metų, kad šventus šimtmetinį jubiliejų.

Ar Vienybė ir aplamai lietuvybė Amerikoje išsilaikys dar 40 metų? Į šį klausimą ne lengva šiandien atsakyti, nes šita kryptimi nieko pas mus neveikiama.

Kodėl dabar visai nieko nedaroma pritraukimui jaunimo prie lietuviško veikimo? Kodėl nebandoma išleisti anglų kalba lietuviškos dvasios laikraštis čia augusiam junimui? Kodėl nesirūpinama lietuvišku sportu? Gal tuli pasakys: Tuščias darbas, — jaunimo vistiek nepritrauksime prie lietuviško veikimo. Dalinai būtų pasakyta tiesa. Bet kas kaltas? Ogi kalti mūsų rusiško auklėjimo lietuviški politikieriai. Lietuviai jaunuoliai, kurie šiandien veikia lietuviškoje dirvoje šių rusiško raugo prisigėrusių (nebolševikų) lietuviškų politikierių yra koliojami, šmeižiami, jų darbas niekinamas, su jais visai atsisakoma bendrai dirbti. Žinant tai ar galima kaltinti jaunimą, kad jis šiandien šalinasi lietuvybės ir lietuviško veikimo? Aišku, kad ne!

Kasgi lieka daryti? Štai kas: kaip galima greičiau išsilaisvinti iš senųjų partinių vadų ir politikierių įtakos, planingai pradėti rūpintis čia augusiu jaunimu, remiant jį moraliai ir medžiaginiai. Už lietuviškąjį veikimą, — tinkamą pagarbą ir padėką iš visuomenės ir t. t.

Šitaip vekiant, nebus reikalo klausti: ar lietuvybė Amerikoje išsilaikys dar 40 metų? Ar Vienybė susilauks šimtinio jubiliejaus?

J. Šiaučiūnas.

— Bulgarija yra gavusi JAV notą, kurioje siūloma praplėsti bulgarų valdžios sąstatą įsileidžiant ir opozicijos partijų atstovus.

Garsioji operos artistė Polyna Stoska Stoškiūtė, jos pijanistui M. Frank akompanuojant, dainuoja Vienybės jubiliejiniame koncerte, vasario 24 d., Labor Lyceum salėje Brooklyne. Stoškiūtės dainavimu Vienybės koncerto publika buvo neapsakomai patenkinta.

AUKOS VIENYBEI, JUBILIEJAUS PROGA

A. Matulis	$25	M. Kazlauskas	1
Adv. A. Olis	25	W. Vaiginis	1
V. Boreika	11	V. Rein	1
Wm. Wolf	10	A. Ragelis	1
P. Atkočaitis	10	K. Shabliskas	1
J. Ginkus	10	J. Tamulaitis	1
Dr. P. Vileišis	6	Dr. M. J. Vinikas	1
H. Mosechuk	5	X. Strumskis	1
Mitchel	5	Kučinskas	1
A. Lape	5	Mrs. Vinikas	1
J. Paknis	5	Mrs. Malin	1
J. Vaivada	5	K. Motuza	1
A. Daukantas	5	Skusda	1
Mrs. Waitelis	5	Klimas	1
J. C. Baltus	5	S. Gudas	1
W. Sinus	5	Chepriskas	1
Inž. V. Dilis	5	Mrs. Katilius	1
Jakaitis	2	Grabaitis	1
Mr. Mrs. Stašinskas	2	Pranckevičius	1
Mr., Mrs. Žakarauskas	2	Mrs. Urban	1
R. Diržienė	2	K. Pačėsa	1
X. Y.	2	A. S. Trečiokas	1
Daukšys	2	Slamanas	1
L. Aleksiejus	2	Mary Klimas	1
Matulionis	2	Albert Klimas	1
M. Kairis	1	Anna Wayche	1
P. Swaplenas	1	Mrs. J. Yankus	1
P. Pukis	1		
Mrs. P. Smailis	1		
P. Klimas	1		
C. Koklis	1		
J. Bubnelis	1		
P. Pusnikas	1		
J. Narvydas	1		
P. Klonis	1		
J. Ambrozaitytė-Jolkowski	1		
S. Grobas	1		
A. Leimon	1		
J. Šaltis	1		
P. Barabaitienė	1		

(Bus daugiau)

J. KARPIUS IR G. ANDERSONAS

Namų dažytojai ir dekoratoriai
Atlieka betkokį dažymo, dekoravimo ir popieravimo darbą. Parašykite atvirutę arba telefonuokite, mes jums apkainavimą suteiksime nemokamai.

310 CHAUNCEY STREET,
Brooklyn 33, N. Y.
Tel.: JEfferson 3-3947

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. GB 11253 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 98 Reid Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
BERTHA BROWN
98 Reid Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hebery given that License No. GB 11424 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 177 Patchen Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
CURTIS KIRKLAND & MABEL CATO
177 Patchen Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hebery given that License No. GB 11547 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 588 — 7th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
MILMOE BROTHERS
588 — 7th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hebery given that License No. GB 11523 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 321 Graham Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
BENJAMIN & GOLDIE CHOROHST
321 Graham Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 11496 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 154 Norman Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
STANLEY J. DYNIA & WALTER J. DYNIA
154 Norman Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 6332 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 31-33 Cumberland Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ANNY COLLATZ
Tally-Ho Rest. B. & G.
31-33 Cumberland St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. CL 81 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 75 Montague Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
THE HEIGHTS CASINO
75 Montague St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 1958 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 139 — 58th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ORIGINAL MAGNET, INC.
139 — 58th St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 4247 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 502 Grand Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
PARAMOUNT BAR & GRILL
Stanley Misunas
502 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 6289 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 964 Halsey Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HALSEY SPIRITS, INC.
964 Halsey St., Brooklyn, N. Y.
NOTICE is hereby given that License No. RL 7877 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 62 Court Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
OTTO MARQUAROT
62 Court St., Brooklyn, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

ĮVAIRIŲ DRABUŽIŲ SIUVYKLA

Siuvami įvairūs drabužiai moterims, vyrams ir vaikams pagal užsakymus. Drabužiai siuvami pagal vėliausias madas.

Reikalingi darbininkai: apreiteriai, preseriai ir rankiniai suvėjai. Alga gera. Patyrimas nereikalingas Praneškite apie šias geras progas savo pažįstamiems.

JUOZAS LUGAUSKAS
168 ROEBLING STREET, BROOKLYN, N. Y

PHILIP BENDER

AVALINĖS KRAUTUVĖ
Įsteigta 1882 m.
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

SCHOLES BAKING INC.

LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y
Mūsų duona pristatoma į kitus miestus. Mūsų kepyklo je galite gauti vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms pyragų.
Tel.EVergreen 4-8802

Moterų Pasaulis

TOKIU BŪDU

Pr. Lapienė

Sėdžiu viena tarp keturių sienų užsidariusi, žvilgsniu ties Rimšos Artoju ir Lietuvos Mokykla sustojusi. Aukščiau tų dviejų paveikslėlių kabo mūsų Vytis, o žemiau—Lucile March vėliausias kūrinys, dabartinės pasaulio našlaitėlės atvaizdėlis. Maža mergaitė vėjo taršomais plaukeliais, užčiauptu šypsniu, didelėmis akutėmis, žiūri į pasaulį pasigailėjimo maldaudama... Ten pat ir paveikslas, rodąs Amerikos lietuvaites siuvant ir neriant tokiems našlaitėlėms drabužėlius...

Nuleidžiu akis. Kažkas aiškiai prisimena. Rodos tik vakar tie visi vaizdai gyvais buvo.

Ak, taip. Mačiau tai vasario 24 d. Vienybės 60 m. sukakties paminėjime. Šios šalies dūkra, nemačiusi Lietuvos jokiu jos laikotarpiu, sugebėjo ją pavaizduoti tokioj natūralioj būty, kad net dabar aš turėjau paabejoti, ar tik ne sapno būta.

Dėkui p. Marijonai Strumskienei, kad ji karts nuo karto išjudina savo menininkės talentą ir patiekia jo dalį ir mums pasigėrėti.

Nors jau rašyta, bet norisi dar tarti, kad labai miela buvo klausyti žvangios Aldonos Strumskytės puikaus pijanu skambinimo. Visi entuziastiškai buvo nuteikti Polynos Stoškiūtės tobulu dainavimu. Džiugino ir visi kiti artistai, taip stropiai ir gabiai atlikę savo užduotis.

Kelsis Lietuva. Ji išties rankas dabar jos kankinamiems vaikams. Džiugu bus tiems, kurie bus kuo nors prisidėję jų nelaimę lengvesne padaryti. Tik kiek mūsų tautos žmonių bus išlikę gyvais? Ar užteks jų pradėti naują, normalų valstybės gyvenimą?

Pastaraisiais klausimais, atrodo, patys Liet. tremtiniai dau giausia rūpinasi. Paklausti, ar nebūtų geriau, jei jie būtų pasilikę savo tėvynėj su liaudimi, atsiekusieji šią šalį, atsako, kad jie bėgo tik tikslu gyvais išlikti, kad nesiduoti būti staigia ar lėtesne mirtimi nukankintiems. O liaudis esanti tiek sąmoninga, kad jos joks priešas neįstengsiąs nutautinti.

Patikėtina, pažinusiems laisvos Lietuvos gyvenimą.

Pereitos savaitės Vienybėj mūsų pabėgę iš Lietuvos žmonės Benamio lūpomis atvirai pasako, kad jiems dovanėlės pavidale sriubos, padėvėto drabužėlio ar ir dolerio — kito ,— neišspręs jų likimo. Prašo mus nesistebėti, kad pasipils prašymai į šią šalį juos atitraukti. Pabrėžia, kad joks darbas jų nebaidąs ir jokių būdu jie nesiruošią užimti Amerikos lietuvių kultūrininkų įstaigų.

Skamba įtikinančiai. Jei tik rūpi gauti darbą, iš kurio galima padoriai pragyventi, — ši yra tokia šalis. Tik jokiu būdu daugybei nebus galima ir svajoti pasidaryti pragyvenimą savo profesijoj. Iki šiol mane daugiausia baidė tie žmonės, kurie savo laiškuose pakartotinai pabrėždavo, **"Turim dirbti kartu su paprastais darbininkais." Arba: "Amerikoje galėčiau dirbti teatre, nes turiu gerus atsiliepimus spaudoje..."**

Pasirinkti darbą ir šioje šalyje yra neįmanoma. Bet už tat ir už paprastą darbą moka algą iš kurios galima gyventi.

Nebaido toks darbas jus, — nebaido Amerikos lietuvių jūsų paskutinieji prašymai. Tik kad kuo daugiau gautumet teisės į šią šalį atvažiuoti.

Santuokos ir jų nepasisekimo priežastis

Yra žmonių, kurie mėgsta sakyti, kad santuoka prilygstanti loterijai, kurioje esą daug šansų pralaimėti ir nedaug laimėti. Nėra pagrindo sakyti, kad vyras arba žmona, kuriems nepasisekė pirmoje santuokoje, negalėtų būti laimingi antroje. Yra nemaža tokių porų, kurios antroje santuokoje yra tikrai laimingos.

Sakoma, kad nesumaišysi aliejaus su vandeniu, bet žinoma, kad vanduo su vandeniu ir aliejus su aliejum geriausia maišosi. Jei žmonai gyvenimas pairo su vyru dėl to, kad jų būdai nesuderinami ir nesugyvenami, ji kartotinai nepadarys klaidos, ji žinos, kad, pasirenkant gyvenimo partnerį, reikia kreipti dėmesį ne tik į jo gražią figūrą ir į tai, kaip jis šoka, bet reikia pažinti jo pažiūras įvairiais klausimais pav. politiniais, kultūros, socialiniais ir kitais.

Toks vyras, kurio žmona nesugeba su juo pakalbėti apie nieką kitą, kaip tik savo drabužiukų mažmenas, apie sienų popierių spalvą, apie vakarėlį, kuriame jai teko dalyvauti, toks vyras, ieškodamas sau antros žmonos, stengsis nesusižavėti gražiu veideliu ir gražiom kojom, bet ieškos žmonoje sudėtingesnių dalykų, kurie sudaro šeimos gyvenimo patrauklumą ir iš vyro ir žmonos padaro neišskiriamus ir ištikimus draugus-partnerius.

Nenusisekusių santuokų yra labai daug, bet daug yra ir priežasčių, dėl ko jos yra nenusisekusios. Susipažinus su priežastimis, dėl kurių santuoka turi pairti, nesunku atspėti, kaip susidės ir tokios santuokos partnerių tolimesnis gyvenimas.

Jei juonuoliai, pasirinkdami sau partnerius šeimos gyvenimui, pasirenka skubiai, laikino susižavėjimo įtakoje, tai, sulaukę subrendusio amžiaus, tokios klaidos nepakartos. Žmogaus subrendimas, gal būt, ir atima iš jo kai kurias iliuzijas, verčia nusivilti įvairiais klausimais, bet nuteikia jį kritiškai, leidžia aiškiau pramatyti kito žmogaus ir savo interesus ir įsitikinimus.

Kartais, kai santuokos gyvenimas paira, beveik be klaidos galima nuspėti vienam partneriui laimingos ateities šansus, tik negalima numatyti tokių šansų antram partneriui. Štai keli pavyzdžiai: Pirmame atsitikime — žmona tapo girtuoklė; įvyko skyrybos, vyras antrą kartą susituokė ir susikūrė sau laimingą gyvenimą su aiškios ir geros asmenybės moterim. Kiti du atsitikimai liečia nelaimingas žmonas, kurios susituokė labai jaunos būdamos, kai dar nesugebėjo sveikai ir aiškiai spręsti apie gyvenimą ir žmones. Pirmosios tų dviejų žmonų vyras, keleriems metams praslinkus, pasirodė esąs seksualinis iškrypėlis; antrosios žmonos vyras, su kuriuo ji susituokė visai mažai ją pažindama, buvo padaužos būdo ir metė ją, tuo metu, kai ji laukė trečio kūdikio . . .

Negalima tikėtis laimingos ateities ir tokiose santuokuose, kur vyras labai pavyduliauja ir dėl to daro žmonai scenas, arba kur žmona nutraukia su vyru santuokos gyvenimą dėl to, kad jos partneris vienų vieną kartelį galėjo užtraukti įtarimą dėl neištikimybės.

Tokie dalykai ligi tam tikro laipsnio toleruojami, jei, žinoma, jie nėra tokio pobūdžio, kad gali griauti šeimos gyvenimo saugumą.

Svarbiausias santuokos gyvenime dalykas yra lojalumas ir bendradarbiavimas. Jei tų dalykų nėra, ten vargiai ar gali pavykti "sulopyti" šeimą tik santuokoje prigyventų vaikų ateities dėliai. Reikia žinoti, kad nuolatinės nesantaikos scenos, kurios nelaimingoje šeimoje vyksta tarp tėvo ir motinos, daro vaikams neatitaisomą skriaudą ir neigiamai veikia jų sielą ir protą. Vaikams šimtą kartų geriau augti ir auklėtis turint vieną (tėvą arba motiną) lygiai nusiteikusį asmenį šeimoje, ne kaip du nuolatos besiriejančius tėvus!

Idealinė santuoka yra kilnus ir amžinai žmonių siekiamas dalykas. Tačiau kai vienas santuokoje giliausiai ir galutinai įsitikina, kad sutuoktynių sugyvenimas yra nepakenčiamas, kad jų santykiai jiems gyvenimą daro tikru pragaru, neigiamai veikia sielas ir gali turėti neigiamos įtakos į visą jų ateitį, tuomet tikrai reikia rimtai susirūpinti apie tai: ar nebūtų geriausia išeitis išsiskirti?

Santuoka yra rimtas dviejų asmenų susitarimas sukurti šeimą, bendrauti kūnu ir sielomis ligi karsto lentos. Bet jei tame gyvenime susidaro nekenčiamos dienos, reikia išaiškinti jų priežastis ir jas šalinti. Bet jei ir tai nepagelbsti — aišku, geriau negyventi kartu, kaip amžinai kentėti ir kankinti kitą santuokos partnerį.

Vaizdas iš gyvųjų paveikslų. Elvira Povilanskaitė (kairėje) vaizduoja Ameriką, kurią Lietuva (Aldona Valaitytė) ištiesusi ranką, maldauja laisvės. Dešinėje pusėje dvi Philadelphijos Vaidelytės vaizduoja Amerikos ir pasaulio lietuvius, taip pat prašančius pagalbos Lietuvai.

P. Urbono foto.

Vaizdas iš gyvųjų paveikslų, Marijonos Strumskienės pastatytų jubiliejiniame Vienybės koncerte, vasario 24 d., Labor Lyceum salėje, Brooklyne. Šiame paveiksle vaizduojama atgimusi Nepriklausoma Lietuva (Mildred Janulytė) Papėdėje sėdi trys mūzos — Laisvė, Lygybė ir Brolybė — (Uršulė Bacevičienė ir dvi Elenos Kulber-Kulbokienės dukrelės).

Ankstyvoji senatvė

Ankstyvoji senatvė dažniausiai yra paties žmogaus kaltės padarinys. Galimas daiktas, kad nedaug turite metų, bet susendinot savo kūną dėl to, kad daug sau leisdavote, jauna būdama. Reikia turėti vilties. Iš dešimties atsitikimų devyni pasitaiso. Tik reikia drąsos ir ryžtingumo. Reikia žiūrėti į gyvenimą iš kito taško. Pirmas žingsnis — tuojau mesti savo senuosius papročius. Pasistenkite susidaryti naujus papročius.

Pirmoji ir svarbiausioji taisyklė yra ta: daug miegoti, duoti savo kūnui juo daugiausia poilsio. Kūnas reikalingas poilsio.

Kai automobilio variklis pradeda silpti, taip greičiausia yra dėl to, kad cilindruose prisirinko anglies. Tokiais atsitikimais automobilis siunčiamas į garažą, kur jį apžiūri ir išvalo — po to variklis vėl dirba kaip naujas. Tas pats gali būti ir su žmogaus kūnu. Ankstyvas susenimas gali reikšti, kad kūne prisirinko per daug tos anglies. Taip ir žmogaus kūne gali prisirinkti anglies daugiau, negu kūnas pakelia. Anglis gali užkimšti gyslas, gali kliudyti dirbti. Kūnas tokiais atvejais reikalingas tam tikrų priemonių, kurios jį apvalytų. Tokį apvalymo darbą padaro poilsis ir miegas.

KAIP ŠUKUOTIS?

1. Jei turite smulkų, skaistų veidą, tai nereikia vengti trumpų garbanų, kurios pabrėžia galvos formą.

2. Pakelti aukštyn plaukai pajaunina veidą ir, be to, dar suteikia jam puošnumo ir ryškumo.

3. Nemaža moterų šukuoja plaukus ilgom, nusidriekusiom iki pečių garbanom. Bet jei jūs nemėgstate, kad jie draikytųsi pavėjui, nešiokite prie skrybėlaitės tinklelį.

4. Labai atjaunina, jei nešiosite lygiai sušukuotus plaukus, sugarbanuotus ant kaktos, atidengtas ausis ir užpakalyje ant kaklo mažą aksominį raištį.

5. Jei jūs vengiate visokių kraštutinumų šukuosenoje, atmeskite savo plaukus į užpakalį švelniomis bangomis ir apačioje jas sugarbanokite. Didelė garbana virš kaktos teiks šukuosenai paskutinės mados toną.

6. Visai jaunoms mergaitėms kas gali būti gražiau, kaip sklastymas ant šono, ilgoki, apačioje kiek pasukti, plaukai ir virš kaktos ryškus kaspinėlis.

Moterų Vienybės pavasarinis balius

Pranešama, kad Moterų Vienybės pavasariniai šokiai įvyks balandžio 26 d. St. George viešbutyje, Brooklyne. Šiam tradicinam Moterų Vienybės parengimui prašoma iš anksto ruoštis.

U. Bacevičienė,
Moterų Vienybės pirm.

Kas sakė, kad moterys tik karo metu nešioja kelines. Štai ši mergina vienoje madų parodoje, Amerikoje, net laimėjo "kelinių karalienės" kontestą... Gal sakysite, kad ja šios kelinės netinka?

Amerikos Raudonasis Kryžius padeda veteranam

Šiandien kai karo veteranas serga ar sveiksta nuo žaizdų, arba kuris jų nori eiti į ligoninę gydytis jis visados gali kreiptis prie Raudonojo Kryžiaus dėl pagalbos ir suraminimo.

Visos šalies ligoninėse, kur tūkstančiai sužeistų kareivių atsiduria Raud. Kryž. personalas veda tokią pat programą, kokią turėjo užsienyje karo laiku. Raud. Kryžiaus darbininkai padeda ligoniams išspręsti savo asmeniškas ir šeimyniškas problemas. Raud. Kryžiaus "poilsio" darbininkai su savanorių pagalba linksmina ligonius, parūpindami knygų, muzikos ir kitų panašių daiktų. Raud . Kryžiaus darbininkai rašo laiškus visiems kurie negali vartoti savo rankų, skaito akliems ir t. t.

Jeigu invalidas paleistas iš ligoninės, dar pilnai nepasveikęs, Raud. Kryžius jam padeda. Kada jis paleistas iš ligoninės, dar pilnai nepasveikęs, Raud. Kryžius jam padeda. Kada jis paleistas iš armijos arba laivyno ligoninės, tos ligoninės tyrinėjimo taryba praneša Raud. Kryžiui apie jo paleidimą ir jo "disability." Raud. Kryžiaus darbininkai paaiškina apie valdišką pašalpą ir jeigu veteranas prašo pagalbos, tai išpildo pašalpai aplikaciją. Jam padeda padaryti kontaktus su kitų organizacijų ligoninių atstovais.

Daugelis veteranų negali tuojau grįžti į aktyvų civilinį gyvenimą, bet turi pasilikti ligoninėse. Todėl Raud. Kryžiaus veikimas veteranų ligoninėse vis didėja. Pagal sutartį su Veterans Administration, Raud. Kryžius parūpina pilno laiko apmokamus darbininkus padėti, raginti ir koordinuoti savanorių tarnavimą veteranų ligoninėse.

1946 m. sausio mėn. Raud. Kryžiaus darbininkai dirbo 30 ligoninėse, kartu su jais dirbo savanoriai iš artimų apylinkių. Dirbo įvairiausius darbus, dalino knygas, žurnalus ir t. t. nupirko reikalingus daiktus veteranams, rašė laiškus ir mo kino lengvus rankų darbus.

Pereitais metais savanoriai pagamino 1,000,000 apvalkalų, daug iš jų vartojami kitų šalių ligoninėse.

Pereitais metais savanorių slaugių pagelbininkės, Raud. Kryžiaus išlavintos, paaukavo 14,736,326 valandas net 2,598 civilinėse ligoninėse, kur jos buvo paskirtos. Red Cross Motor važiavo 23,766,000 mylių ne tik aprūpindami veteranus, bet vežė sergančius vaikus į ligonines ir klinikas.

ŠALPOS SIUNTINIAI Į EUROPĄ

No. 107 (Per Daniją)
1 kg. lašinių
1 kg. salami
1 dž. kumpio
½ kg. sviesto
½ kg. sūrio
1 dž. grietinės
Į Prancūziją, Šveicariją, ir Luksemburgą: Kaina — $11.
Į Švediją — $9.75.

No. 126
1½ sv. "roast beef"
1½ sv. lašinių
1 sv. ryžių
1 sv. kavos
½ sv. sūrio
½ sv. arbatos
½ sv. pieno miltelių
2 dž. sardinkų
2 dž. kiaušinių miltelių
2 pak. sriubos-dehydrated
2 plytos muilo
Į Prancūziją, Norvergiją, Italiją ir Belgiją: kaina — $7.81.
Į Luxemburgą ir Šveicariją: $7.97.

Užsakykite pen:
Vienybės Agentūrą
412 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.
Visi siuntiniai apdraudžiami.

JAU LAIKAS PILDYTI INCOME TAX BLANKAS
Šiuo reikalu visiems gerai patarnauja mūsų raštinė, kurioje dirba taksų ekspertai.
A. S. Trečioką
314 Walnut Street,
Newark, N. J.
Tel. Market 2-4867

LINKSMA DETROITO
UŽEIGA
Geri gėrimai — linksma nuotaika
W. Žemaitis, sav.
2400 Fenkel Avenue
DETROIT, MICH.

CHARLES' BAR
LIETUVIŠKA UŽEIGA
1503 Springwells
DETROIT, MICH.

NEPAMIRŠKITE APLANKYTI ŠIRDINGŲ LIETUVIŲ
UŽEIGĄ
Juozas Laukonis, sav.
3410 Livernois
DETROIT, MICH.

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
veda
adv. Joseph B. Gailius
317 E St. (Broadway kamp.,
South Boston, Mass .
Tel.: SOU 2732

SILVER CAFE, Inc.
S. ZAVADSKAS, sav.
Visų South Bostono lietuvių kelio galas
324 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.

REGENT Toy Shop
James J. Dirsie, sav.
28-30 Market Street
AMSTERDAM, N. Y.
Telefonas 2275

Lietuviška Užeiga
IVY LEAF PLACE
A. Smith, sav.
42 Schuyler Street
AMSTERDAM, N. Y.

STOKNA'S Liquor Store
Įvairių rūšių vynai, likeriai ir degtinė
225 E. Main Street
AMSTERDAM, N. Y.

Lietuviška Vaistinė
SCHELL'S
Red Cross Pharmacy
E. Main ir Schuyler Streets kampas
AMSTERDAM, N. Y.
Telefonas 96

GAZOLINO STOTIS
JONAS BABLINSKAS ir SUNUS, sav
Važiuojant Main Rd. 5 tai geriausia vieta sustoti
245 E. Main St., kmp. John St
AMSTERDAM, N. Y.

SALDAS GRILL
VYNAS — DEGTINĖ — ALUS
GERI UŽKANDŽIAI
22 SHULER STREET,
AMSTERDAM, N. Y.

Rupšio Restauranas
Puikūs valgiai, gėrimai
Geras patarnavimas
Graži svetainė ir baras
237 MAIN STREET,
AMSTERDAM, N. Y.

JULIUS PAKNIS
REAL ESTATE & INSURANCE
Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.
133 SEELEY AVE., ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

JOHN V. BALTRUKONIS
INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS
81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

New Yorkas ir Apylinkė

Olis ir Smetona kalbės Brooklyne

Svarbios ir įdomios prakalbos įvyks šeštadienį, kovo 9 d., 7:30 val. vakare, Piliečių Klubo salėje, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Tik iš Europos atvykę svečiai duos įdomų ir jaudinantį pranešimą apie lietuvių pabėgėlių padėtį ir jų ateities perspektyvas. Ta proga, kalbės Lietuvių Misijos pirmininkas adv. Ant. Olis iš Chicagos ir tarptautinių teisių juristas Julius Smetona iš Clevelando. Bus plačiai nušviesta Willis-Kelly rezoliucijų Amerikos kongrese reikalas.

Atvyko J. Savaitis

Praeitą savaitę lėktuvu iš Stockholmo, Švedijos, atskrido Jurgis Savaitis. Svečias, aplankęs lietuviškas įstaigas, išskrido į Chicagą, kur jo laukė teta ir kiti giminės. Gyvendamas Stockholme, Jurgis Savaitis redagavo mėnesinį žurnalą Svetur. Savaičiui teko išgyventi abi Lietuvos okupacijas — bolševikų ir nacių.

Grįžo iš kariuomenės

Neseniai grįžo iš kariuomenės Albertas Kvederauskas ir Petras Venclauskas — Ambraziejų žentai. Pirmas vedęs Birūtę, o antrasis Albiną Ambraziejūtes.

Šiomis dienomis iš kariuomenės grįžo Ignas Malinauskas, vienybiečių Malinauskų sūnus ir Strolių žentas. Ignas ištarnavo apie 3 metus laiko ir dalyvavo Prancūzijos, Belgijos ir Vokietijos mūšiuose.

Nelinksmas grįžo Ignas pas savo žmoną Nelę. Jų vienturtė dukrelė Teresė 3 metų amžiaus, mirė prieš pat Kalėdų šventes.

Grįžta iš laivyno

Jaunas jūrininkas Kazys Katinas šiomis dienomis grįžta iš Pacifiko, kur Filipinų salose ištarnavo virš metų laiko. Dabar Kazys yra San Francisco Laivyno stovykloje, iš kur bus paleistas į civilinį gyvenimą. Brooklyne grįžtančiojo laukia žmona, jaunametis sūnus ir tėvai Katinai buvę Brooklyno biznieriai.

Išvyko į Japoniją

Buvęs New Yorko miesto policijos komisijonierius Lewis Valentine su 5 patarėjais išvyko į Japoniją. Ten jį pakvietė gen. MacArthur peorganizuoti japonų policiją demokratiniais pagrindais.

Tautininkų Klubo susirinkimas

Svarbus mėnesinis Tautininkų Klubo narių susirinkimas įvyks šį penktadienį, kovo 8 d., 8 val. vak.

Kviečiami visi nariai ir norintieji į klubą įsirašyti.

Operetės choro nariams

Sekmadienį, kovo 10 d., 4 val. p. p. Piliečių Klubo salėje, yra šaukiamas visų buvusių senų ir jaunų Operetės choro narių, svečių vaišės ir pasilinksminimas.

Vakaro metu bus kalbama apie palaikymą ir tolimesnį choro gyvavimą ir tęsimą choro darbo. Prašomi dalyvauti visi choro nariai, narės ir chorui pritariantieji svečiai.

Komitetas.

Grįžo į kariuomenę

Antrojo pasaulinio karo veteranas Mykolas Latinis dalyvavęs Afrikos, Sicilijos ir Italijos invazijose, vėl įsirašė į Dėdės Samo armiją.

Mykolo brolis, Juozas Latinis, dabar tebėra Vokietijoje su okupacine kariuomene. Trečiasis Latinų brolis, Pranas, grįžęs iš Prancūzijos, savo žmoną Hertą rado susilaukusią sūnelio, kurį tėvas pirmą kartą pamatė.

Lankėsi įstaigoje

BALF sandėlio direktoriaus Jono Valaičio lydimas, Vienybės įstaigoje lankėsi žymus katalikų veikėjas, Lawrenco lietuvių parapijos klebonas kun. Juras.

Pramoga Bronxe

Vasario 23 d. Liet. Klubas Bronxe buvo surengęs Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimą, į kurį susirinko gana daug publikos. Programą atidarė Juozas Bložis, pavesdamas programą vesti J. Ackermanui. Jis pasakė kalbą ir pakvietė kalbėti gen. Vienybės agentą J. Krunklį. Jis kalbėjo dienos tema.

Publikoje buvo matyti buvusi Vienybės karalaitė Birutė Bukotienė su savo vyru, Lekučiai su sūnum, neseniai grįžusiu iš armijos, Melėnai ir k. Šios programos ruošime darbavosi B. Lapaitienė, K. Micinskienė, V. Šlėnis, S. Kazlauskas ir Juozas Bložis.

J. Krunklys.

SLA 250 kuopos rinkimų daviniai

Kovo 4 d. įvyko SLA viršininkų rinkimai 250 kuopoje, Maspthe. Rezultatai sekanti:

Prezidentui Laukaitis 30 balsų, vicepres. Chase Hartford 30, sekretoriui Klinga, Brooklyn, 30, Išdininkui Cheledenas, Philadelphia, Pa., 30, iždo globėjams Maceina, Wilkes Barre, Pa. 30, Norkus Phila., Pa. 30, Daktarui kvot. Šliupaitė, Brooklyn, N. Y. 30.

Mačionis ligoninėje

Senas Vienybietis Stasys Mačionis, 236 Wayne St., Jersey City, N. J. pereitą savaitę labai skaudžiai apsišutino turkiškoje pirtyje ir dabar yra Medical Center ligoninėje. Ligonis esąs labai rimtoje padėtyje.

Jis nuvyko priešpiet į pirtį, kai dar nebuvo žmonių. Atsisukus šilto vandens "shower" kraną, vandens būta labai karšto, ir jį akimirksny pritroškino nušutino ir partrenkė. Iki jis atgavo sąmonę, karštas vanduo ir garas baisiai apšutino.

Kazimierinės Klube

Pereitą sekmadienio vakarą, Brooklyno Tautininkų Klubo patalpose, 337 Union Ave., įvyko Kazimierams pagerbti vakarienė. Iš Kazių dalyvavo Kazimiera Povilionienė, Kazys Buivydas, Kazys Šimanskas, Kazys Kriaučiūnas ir Kazys Jasinevičius. Vakaro programos vedėju buvo Venys, kuris irgi Kazimiero vardą iki vidurnakčio pasisavino.

Vakarienėje dalyvavo apie 50 svečių, kurių dauguma pakviesti kalbėti. K. Kriaučiūnas (Ku-Ku) padainavo keletą linksmų dainelių. Pianu svečius palinksmino muzikai P. Kluonis ir J. Žemaitaitis.

Vakarienės surengimo komisijoje dirbo Pr. Narvydas, St. Volskis ir Veronika Norvaišaitė.

Nepriklausomybės minėjimas Newarke

Lietuvių salėje, vasario 17 d., 6 val. vak., N. J. Liet. Taryba ir šiais metais gražiai paminėjo Lietuvos nepriklausomybės sukaktį. Programą sudarė kalbos, dainos ir vaidinimas. N. J. L. Tarybos pirm. Vincas Amrazevičius programą vesti pakvietė Simoną Gudą iš W. Orange.

Kalbas pasakė: kun. Ignas Kelmelis, adv. C. F. Paulauskas ir BALF sandėlio vedėjas Jonas Valaitis. Dainavo Jonas ir Marijona Čižauskai, kurių dainos publikai labai patiko ir buvo išaukti keletą sykių kartoti. Vaidino Kaimo Mokyklą Elizabetho lietuvių jaunuolių artistų grupė, vadovaujant Aldonai Liutvinaitei.

Žmonių dalyvo apie 300. Aukų surinkta $203. Aukas rinkti pagelbėjo BALF darbuotojas J. Valaitis, pranešdamas, kad Lietuvos pabėgėlių Europoje mokykloms reikalingas popieris ir paišeliai. Aukas surinko komisija: Antanas Masandukas, Teklė Grybaitė, Kazys Krumėnas ir Ona Lukošiūnienė. Visos aukos perduotos N. J. L. Tarybos iždininkui Valickui, kuris išmokėjęs išlaidas, $100 perdavė BALF vietos skyriaus valdybai Europos lietuvių mokyklos reikmenims nupirkti. Kitos aukos bus sunaudotos Lietuvos laisvinimo reikalams.

A. S. Trečiokas,
N. J. L. Tarybos sekr.

KVIETIMAS Į AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTININKŲ CENTRO SUVAŽIAVIMĄ

Amerikos Lietuvių Tautininkų Centras pasistatęs savo tikslu burti draugėn ir derinti visų tautinių organizacijų ir pavienių tautininkų veikėjų veiklą Amerikoje visomis priemonėmis stengiasi šį uždavinį vykdyti.

Šio uždavinio sėkmingas vykdymas pirmoje eilėje reikalauja turėti tikslias žinias apie vyruojančias nuomones tose tautinėse organizacijose ir tuose veikėjuose, kurie nuo pat pirmos Lietuvos okupacijos ir per visą karo laiką vyriausiu savo veiklos tikslu statė realią Amerikos lietuvių pagalbą Nepriklausomai Lietuvai atstatyti.

Karo pabaiga, neatnešusi laukto, teisingo Lietuvos klausimo apsprendimo, verčia Amerikos lietuvius kovą dėl Nepriklausomos Lietuvos atstatymo tęsti toliau jau naujos "taikos" aplinkybėse, eventualiai, gal, tik su dar didesniu nepalaužiamu įsitikinimu bei užsispyrimu?

Tūkstančiai išblaškytų lietuvių Vakarų Europoje ir kitur šaukiasi Amerikos lietuvių pagalbos ne tik materialinės, bet ir moralinės. Ir ši nauja problema yra nemažiau svarbi už pačią kovą atstatyti Nepriklausomą Lietuvą. Tiesa, mes laimingi, galėdami su jais dabar nors ir sunkokai, susisiekti, ir per juos išgirsti jau trečiąją okupaciją nešančių brolių seserų lietuvių, prašymus ir pageidavimus, ir todėl jų prašymai negali neturėt įtakos mūsų tolimesnei veiklai.

Todėl Amerikos Lietuvių Centras savo metinio susirinkimo proga šaukia šių metų kovo 31 d., 10 val. ryto, Lietuvių Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y., platų lietuvių organizacijų atstovų ir veikėjų suvažiavimą tikslu aptarti tolimesnę Lietuvos ir lietuvių pagalbos veiklą.

Tokio suvažiavimo svarbiausiais konkrečiais uždaviniais būtų:

1) patirti didžiųjų Amerikos lietuvių kolonijų organizacijų bei veikėjų nuomones dėl tolimesnės veiklos priemonių ir kelių,

2) aptarti priemones tolimesnei organizuotai pagalbai Lietuvos tremtinių ir pabėgėlių,

3) išklausyti pranešimų ne tik iš Lietuvos tremtinių ir pabėgėlių Vakarų Europoje, bet taip pat gautus pranešimus iš likusių Lietuvoje kovotojų už laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą.

Šiuomi pasitarti kviečiame organizacijų atstovus ir pavienius veikėjus.

Amerikos Lietuvių Tautininkų Centro Valdyba ir suvažiavimą šaukti komisija—

Vytautas Abraitis, Vincas Ambrozevičius, Eva Baltus, Juozas Ginkus, Domininkas Klinga, Pranė Lapienė, Juozas Sagys, Albinas Trečiokas, Eva Trečiokienė, Ona Valaitienė.

PASAULINĖS BILL OF RIGTHS SĄJUNGOS MASINIS MITINGAS

Kalbėjo sen. Wherry, kongr. O'Konski, advokatas Louis Waldman ir kiti

Kovo 3d., Manhattan Center New Yorke, įvyko didžiulis masinis protesto mitingas, suruoštas Pasaulnės Bill of Rights Sąjungos New Yorko skyriaus. Kalbėtojai buvo veik visų rusų okupuotų tautų kilmės amerikiečiai. Lietuvių amerikiečių vardu kalbėjo adv. Paulauskas. Atidarant mitingą, maldą pasakė kun. J. Balkūnas.

Svarbiausi kalbėtojai buvo senatorius Wherry iš Nebraska ir garsusis unijų advokatas Waldman iš New Yorko. Jiedu labai aštriai smerkė Roosevelto padarytas Jaltoj ir kitur slaptas sutartis, kuriomis pardavė daugelio tautų laisvę ir įstatė Ameriką į naujus karo pavojus. Reikalavo, kad JAV Kongresas tas slaptas sutartis ištirtų ir panaikintų, kaipo nelegalius dokumentus, nes Amerikoje demokratiniame krašte, be senato pritarimo jokia sutartis su jokia valstybe neturi legalės reikšmės. Pasaulinės Bill of Rights Sąjungos autorius ir pirmininkas kongresmonas O'Konski paskaitė kalbėtojų dvasioj paruoštas rezoliucijas, kurios vienbalsiai susirinkimo priimtos.

Pasaulinės Bill of Rights Sąjunga, kuri ruošė šį mitingą, yra grynai amerikiečių organizacija. Tuo tarpu ją sudaro sekančių tautų kilmės amerikiečiai — suomių, estų, latvių, lietuvių, lenkų, slavokų, ukrainiečių, vengrų ir jugoslavų. Kadangi komunizmas sudaro pavojų ir šiam kraštui, tai sąjunga planuoja įtraukti visų tautybių kilmės amerikiečius į sąjudį.

Sąjunga kovoja ir kovos už išlaisvinimą tautų, patekusių į Rusijos tiraniją. Tačiau tai daro ne kaip tų tautų žmonės, bet kaip Amerikos piliečiai ir iš Amerikos gerovės taško žiūrinti. Jie ragina amerikiečius laisvinti bolševikų pavergtas tautas lygiai žmoniškumo, lygiai Amerikos saugumo motyvais.

D. Klinga

Aukos Dariaus Girėno paminklui

Po konferencijos 1945 m. spalių mėnesį, komitetas užsibrėžė stengtis pastatyti paminklą Brooklyne (šiemet(mūsų didvyriams lakūnams Dariui ir Girėnui. Komiteto nariai stengiasi sukelti daugiau pinigų. Lanko draugijų susirinkimus ir prašo aukų remti paminklo statybą. Čia pateikiame gautų aukų sąrašą:

Amalgameitų Unijos Lietuvių 54 skyrius Brooklyne aukojo $500.00, Lietuvių Siuvėjų Dirbtuvių Savininkų Asociacija Brooklyne (per S. M. Karvelį) atsiuntė $100.00, Lietuvių Atletų Klubas Brooklyne aukojo $25.00,, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas Brooklyne aukojo $25.00, Lietuvių Piliečių Klubas Maspeth, N. Y. (per adv. S. Bredį) $25.00, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas, Brooklyne, aukojo $100.00.

Lietuvių Postas No. 154 Baltimore, Md. (per W. L. Kveder) kamandierių ir J. A. Bush, adjutantą prisiuntė $5.00. Jack J. Stuko radijo koncerte Newark, N. J. (per P. J. Montvilą) aukojo S. Gudas, W. Orange, N. J., $2.00, Mrs. Barkus, Hoboken, N. J. $1.00. Per J. Stuką po $2.00 aukojo: Mrs. J. Videika, Mr. ir Mrs. Alseika, J. Stukas $1.00, visi Newark, N. J. F. Saranka, Paterson, N. J. aukojo $2.00. Šiuo laikotarpiu gauta aukų $665.00. Viso Paminklo Fonde dabar yra $3,557.20.

Už gautas aukas nuoširdžiai dėkojame draugijoms ir pavieniams asmenims. Pažymėtos sumos, žinoma, dar neužtenka pastatyti paminklui. Mūsų pradėtas darbas buvo sutrukdytas laike karo. Taigi, dabar kreipiamės į visuomenę, organizacijas, draugijas, klubus, kuopas ir visus simpatizuojančius šiam reikalui prisidėti su aukomis.

Mūsų iždininkas J. Spurga pasitraukė iš pareigų ir dabar atostogauja Floridoje. Draugijų Konferencija išrinko naują iždininką, brooklyniečiams gerai žinomą veikėją P. J. Montvilą. Jis sudėjo užstatą $500.00 ir pasižadėjo nuoširdžiai darbuotis paminklo pastatymui. Pinigai dedami bankan iždininko ir dviejų iždo globėjų vardais.

Aukas teikitės siųsti čekiais ar Money Orderiais vardu Dariaus Girėnas Monument Fund ir adresuokite komiteto iždininkui — P. J. Montvila, 251 Etna St., Brooklyn, N. Y. Gavęs aukas, iždininkas tuojau atsiųs kvitas. Be to, aukas ir vardus paskelbs laikraščiuose.

Vasario 23 d. dešimties metų vedybinio gyvenimo sukaktį minėjo Pranas ir Angelina Krapukaičiai.

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. RL 1865 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 42-29 Church Ave., & 472 McDonald Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

JOHN F. ESCHMANN
Beverly Tavern
42-96 Church Ave. &
472 McDonald Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 1820 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 280 Union Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

LITHUANIAN AMERICAN CITIZENS CLUB
280 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 4282 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 406 So. 3rd Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

WALTER AMBROSE
406 So. 3rd St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 11330 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 410 Wilson Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

CARL KELLER
410 Wilson Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 2140 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 207 Smith Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

FRANK W. DILLON &
WILLIAM E. McCARTHY
207 Smith St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. L 5199 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 4016-A Glenwood Rd., Borough of B'klyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

WILLIAM CAHILL
4016-A Glenwood Rd., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 2169 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 55 Meserole Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

WALTER SPECK
55 Meserole Ave., Brooklyn, N. Y.

INCOME TAKSAI

Adomas Jezavitas pildo Income taxų blankas. Kreipkitės: 496 Grand St. (prie Union Ave.,) Brooklyne. Telef.: EV. 7-1661 Priimami kasdien, nuo 2 v. p. p. iki 10 v. v. (Sk.)

Income Taxes

Advokatas Stanley P. Zubawicz jums išpildys Tax Returns blankas savo namų ofise, 111 Ainslie St., Brooklyn. Kreipkitės į jį penktadienių ir šeštadienių vakarais ir sekmadieniais — visą dieną. (sk.)

BROADWAY FOOD SHOP CAFETERIA
JOE. WITOWICH, sav.
Geriausia valgykla visoje apylinkėje
Pas mus gaunama geriausia sriuba
STEIKAI, VIŠTIENA IR KITOKIE
ŠVARIAI GAMINAMI VALGIAI
Mes paruošiame viską, kas tik reikalinga vestuvėms, bankietams ir kitokiems pokyliams
Mes suteikiame savo patarnavimą ne tik virtuvėje, bet ir prie stalų.
KREIPKITĖS — BŪSITE PATENKINTI.
139 Broadway (prie Bedford Ave.) **Brooklyn, N. Y.**
Evergreen 4-9505

LIETUVIŲ RADIJO VAKARINĖS PROGRAMOS
J. P. GINKUS, *Direktorius*
KETVIRTADIENIAIS 7:30 val. WWRL 1600 kc.
Gyvuoja virš 14 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.
(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)
AD. JAZAVITAS, *muzikos ved.* V. UBARAVIČIUS, parengimų ved. C. MARMA, *programos ved.*
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 4-7142

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK, 161 No. 6-th Street — VALANDOS: 8 — 10 ryte; 1—2 popiet; 6—8 vakare; Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS (DANTŲ GYDYTOJAS), 499 Grand Street — VALANDOS: 9 — 12 ryte; 2 — 9 vakare; Penktadieniais uždaryta; Tel. ofiso STagg 2-0706; Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA (DANTŲ GYDYTOJAS), 221 So. 4-th Street — VALANDOS: 9—12 ryte; 1—8 vakare; Penktadieniais uždaryta; Tel. EVergreen 7-6868

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

Pagaliau butavai ir jų mirtini, ilgais plaukais apžėlę, priešai susitiko žūtbūtinėje kovoje. Prasidėjo iki šiol nematyto žiaurumo karas. Ir bezdžionės, apsiginklavusios mietais, nebėgo iš kovos.

Bet... šios žiaurios kovos kaina, tai — katra pusė laimės privilegiją nužudyti Tommy ir Tarzelę. Laukiniams kareiviams nerūpėjo dviejų baltųjų išgelbėjimas. Ne, jie taip pat siekė juodu nužudyti.

Ir, deja, šiems dviems nelaimingiems baltiesiems, Tommy ir tarzelei, buvo užkirsti visi keliai pabėgti. Visur aplink juodu virė baisi dviejų nesutaikomų priešininkų kova. Juodu buvo pačiame kovos viduryje.

Pagaliau laukinių kariautojų kovos priemonės įveikė milžiniška gamtos jėga apdovanotas bezdžionės. Dabar belaisviai atsidūrė butavų rankose, kurie, deja, buvo žiauresni ir už bezdžiones.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery